

Mektuplarla Seyfettin Özege ve Kütüphanesinin Bağış Süreci

Seyfettin Özege Through Letters and Donation Process of His Library

Malik YILMAZ

Makale Bilgisi / Article Information

Bu makaleye atıf yapmak için/ To cite this article:

Yılmaz, M. (2020). Mektuplarla Seyfettin Özege ve kütüphanesinin bağış süreci. *Bilgi Dünyası*, 21(1), 125-165. doi: 10.15612/BD.2020.827

Makale türü / Paper type: Hakemli / Refereed
Durum Çalışması / Case Study

Doi: 10.15612/BD.2020.827

Geliş Tarihi / Received: 08.05.2020

Kabul Tarihi / Accepted: 11.06.2020

Elektronik Yayınlanma Tarihi / Online Published: 30.06.2020

İletişim / Communication

Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği / University and Research Librarians Association

Posta Adresi / Postal Address: Marmara Sok. No:38/17 06420 Yenışehir, Ankara, TÜRKİYE/TURKEY

Tel: +90 312 430 03 61; Faks / Fax: +90 312 430 03 61; E-posta / E-mail: bilgi@bd.org.tr

Web: <http://www.bd.org.tr/index.php/bd/index>

Mektuplarla Seyfettin Özege ve Kütüphanesinin Bağış Süreci

Malik YILMAZ*

Öz

Atatürk Üniversitesi'ne bağışladığı koleksiyonuyla tanınan Seyfettin Özege'nin yaşamı kişiliği ve çalışmaları hakkında çok fazla yayın bulunmamaktadır. Bu çalışmanın amacı, Özege'nin Atatürk Üniversitesi'ne gönderdiği özel belge niteliğindeki mektuplara ilişkin bağış süreci hakkında bilgi vermek ve söz konusu koleksiyonerin kişilik özelliklerini ve kütüphaneye bakış açısını irdelemektir. Özege bağış kararı ile birlikte bu mektupları yazmaya başlamıştır ve mektupların önemli bir kısmını dönemin Atatürk Üniversitesi rektörlerine hitaben yazmıştır. Mektupların kapsamı çoğunlukla Özege'nin bağış şartlarına yönelik talepleri ve bu taleplerin yerine getirilip getirilmediğine dair yazışmalardan oluşmaktadır. İlk elden birincil kaynaklar olarak bu mektuplar, Özege'nin kitap ve kütüphaneye yönelik yaklaşımı ve hassasiyetini yansıtmaları anlamında araştırmacılara yardımcı olacaktır. Bunun dışında, bu değerli kaynaklardan oluşan koleksiyonun düzenlenerek bir an önce hizmete sunulmasında ve ilişkili diğer süreçlerde Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi'nin neler yaptığının açığa kavuşturulmasında da araştırmacılara bilgi sunulacaktır. Diğer taraftan, Özege'nin hayatı ve kişiliği hakkında pek az kaynağın olması nedeniyle, mektuplarının nispeten de olsa bu bağlamda boşluğu dolduracağına inanılmaktadır. Çalışmada verilerin elde edilmesi ve değerlendirilmesinde doküman/belge analizi (belgesel tarama) yöntemi kullanılmıştır. Verilerin elde edilmesinde Atatürk Üniversitesi arşivinden yararlanılmıştır. Özege'nin Atatürk Üniversitesi'ne gönderdiği mektuplar tarih sırasına göre sıralanmış ve çalışmanın amacı doğrultusunda seçilenler incelenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda bağış sürecinin nasıl gerçekleştiği ve bağışlanan yayınlara yönelik üniversite kütüphanesinin yaptığı çalışmaların neler olduğu, Özege'nin kişiliği ve kitap ve kütüphaneye ilişkin nasıl bir bakış açısının olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar sözcükler: Mehmet Seyfettin Özege, Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi, mektuplar, Seyfettin Özege Koleksiyonu, kitap bağışı.

* Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, malik.yilmaz@atauni.edu.tr

Seyfettin Özege Through Letters and Donation Process of His Library

Malik YILMAZ*

Abstract

There are now much publications about the life, personality, and works of Mehmet Seyfettin Özege who is best known for his collection donation to Atatürk University. The aim of this study is to give information about the process of letters donation as a special document category, sent by Özege to Atatürk University, and to examine the personality characteristics and perspective about library of the collector. Özege started writing these letters by deciding to make donation and wrote a significant part of his letters to the rectors of Atatürk University at that time. The scope of the letters mostly consists of Özege's donation requirements and correspondence regarding whether these requests were fulfilled or not. These letters, as primary sources, will help researchers to realize Özege's approach and sensitivity towards books and libraries. Apart from this, researchers will be provided with information about what Atatürk University (Library) did to organize and to serve the collection as soon as possible and also about all related processes. In the study, document analysis (documentary scanning) method was used to obtain and evaluate the data. Atatürk University Archive was used to obtain the data. The letters sent by Özege to Atatürk University were listed in order of date and those selected for the purpose of the study were examined. Additionally, the processes of the donation took place in the university, the university's all issues on donated publications, Özege's personal characteristics and perspective about books and libraries were highlighted, in line with the findings obtained in the study.

Keywords: Mehmet Seyfettin Özege, Atatürk University Library, letters, Seyfettin Özege Collection, book donation.

* Assist. Prof. Dr., Atatürk University, Faculty of Letters, Department of Information and Records Management, malik.yilmaz@atauni.edu.tr

Giriş

Bir kitap koleksiyoneri ve kitapsever olarak bilinen Mehmet Seyfettin Özege uzun yıllar boyunca kitap başta olmak üzere topladığı çeşitli türden 50 bin civarındaki yayını, o dönem Atatürk Üniversitesi öğretim üyelerinden Dr. Niyazi Akı'nın büyük gayretleri ve aracılığıyla 1961 yılında henüz yeni kurulan Atatürk Üniversitesi'ne bağışlama kararı almıştır. En büyük tutkusu ve merakı kitap olan ve bu uğurda ömrünün ve servetinin neredeyse tamamını kitaplara ve kitap toplamaya adanmış Özege, oluşturduğu değerli koleksiyonuyla bu alanda bilinen çok önemli bir kişidir. "Osmanlıca metinlere şu ya da bu şekilde ilgisi olan herkesin diline doladığı 57.000 cildin üzerinde nadir ve kıymetli eseri içeren bu paha biçilmez koleksiyon tek bir şahsın, merhum Özege'nin bağış kütüphanesidir. Seyfettin Bey, ancak kurumların ya da örgütlü girişimlerin üstesinden gelebileceği bir işi tek başına başararak, bireysel serveti ve gayretiyle eşsiz bir koleksiyon oluşturmuş ve gelecek kuşakların, geniş kitlelerin istifadesine sunabilmek için 1961 yılında bu koleksiyonu Atatürk Üniversitesi'ne bağışlamıştır" (Utku, 2014, s. 3). Özege'yi tanımlayan ve yaptığı çalışmalarla özdeşleştiğini gösteren bir diğer ifade ise Günaydın (2013)'a aittir. Günaydın, Özege'nin ömrünü kitaplara ve bibliyografyaya adanmış vakıf-insanlardan biri olduğunu belirterek, ölünceye kadar eski harfli matbu kitaplar denildi mi akla onun adının geldiğini, hazırladığı bibliyografyasıyla öldükten sonra bile bu alana katkısını sürdürdüğünü dile getirmiştir.

Hayatı ve çalışmaları hakkında çok fazla ayrıntılı kayıtlar veya bilginin olmadığı Özege, ölümünden sonra yaptığı çalışmalarla kıymetinin anlaşıldığı bir şahsiyettir. Ülkemizin en önemli basılı eser koleksiyonlarından birini, kendi kişisel çabası ve gayreti ile toplayarak çok önemli kültürel bir çalışma ortaya koyan Özege'nin, bilinen en detaylı biyografisi "*Son Asır Türk Tarihinin Önemli Olayları ile Birlikte Yeni Mülkiye Tarihi ve Mülkiyeliler (Mülkiyeliler Şeref Kitabı)*" başlıklı kitabın 4. cildinin (1968/1969) tarihli 1565 sayı ile 1697 ve 1702. sayfalarında yer alan biyografidir. Günaydın (2013)'a göre kendisi de Özege gibi Mülkiyeli olan Ali Çankaya'nın olağanüstü çabasıyla ortaya konulan yukarıda adı geçen kitapta, Özege'nin gönderdiği biyografisi yer almıştır. Daha sonra bu biyografi, İhsan Işık'ın 10 ciltlik *Yazarlar Sözlüğü*'nde de özetlenerek yazılmıştır. Bu kitapta Özege maddesinin sonunda kaynak olarak sadece Ali Çankaya'nın eserinin yer alması, Özege hakkında yeterince kaynak olmadığını göstermektedir. Dolayısıyla Cumhuriyet döneminde kitap, kütüphane ve bibliyografya konularında yaptığı bu denli önemli kültürel çalışmalara karşın Özege hakkında yeterince bilgi ve belgenin olmaması üzücüdür.

M. Seyfettin Özege'nin Hayatı

Özege, kitap ve kütüphaneye yönelik ortaya koymuş olduğu çalışmalarla bugün de pek çok insanın merak ettiği bir kişidir. 1961 yılında neredeyse tüm ömrünü ve servetini harcayarak topladığı yayınları Atatürk Üniversitesi'ne bağışlama kararı almasıyla birlikte, çok önemli bir koleksiyonun kültür ve eğitimin hizmetine sunulmasını sağlamıştır.

Ülkemizin en önemli koleksiyonlarından biri olarak kabul edilen Özege koleksiyonu, pek çok farklı türden (yazma, matbu, süreli yayın, efemera vb. gibi) yayınları içermektedir. Ali Çankaya'nın yayımlanmış olduğu Özege biyografisinin dışında, Utku (2014, s. 5)'ya göre Özege'nin terekesinin önemli bir kısmı Emin Nedret İşli arşivinde bulunmaktadır. Turgut Kut, bu arşive dayanarak Özege'nin şeceresini, bütün hayat hikâyesini, memuriyetlerini vb. kendi el yazısı ile kaydetmiştir.

Fahrettin Kırzioğlu bizzat Özege'den biyografik bilgi talebinde bulunmuştur (Utku, 2014, s. 5). Kırzioğlu'nun talebiyle el yazısı ile yazılmış yedi sayfalık biyografi, İBB Atatürk Kitaplığı'nda yer almaktadır. Bu belgeye göre 1901 yılında İstanbul'da dünyaya gelen Özege, 1921 yılında Mülkiye Mektebi'nden, 1924 yılında ise Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1925'de İtibâr-ı Milli Bankası'nda, 1926'da ise Türkiye İş Bankası İstanbul şubesinde görev almıştır. 1950'de kendi isteği ile henüz 50 yaşında iken emekli olmuştur. Fransızca, Arapça ve Farsça bilen Özege¹ bundan sonraki yıllarını 'Eski Harflerle Basılmış Türkçe Eserler Kataloğu'nu hazırlamakla geçirmiştir. Seyfettin Özege'nin 'Bir Bibliyografimiz Nurullah Pertevoğlu'² adlı bir broşürü vardır. 'Yeni Mülkiyeliler Tarihi ve Mülkiyeliler' kitabı ile 'Türk-Osmanlı Genel İdare Hukuku ve Teşkilat Tarihi' adlı eserlerin hazırlanmasında büyük emeği geçmiştir. 1961 yılında bütün ömrünce titizlikle topladığı sayısı 40.000'i³ aşan değerli kütüphanesini o sıralarda yeni kurulmuş olan Erzurum Atatürk Üniversitesi'ne bağışlamıştır. Seyfettin Özege 27 Nisan 1981 Pazartesi günü 80 yaşında yaşama veda etmiştir (Hayatı ve eserleri, t.y).

Hayatı boyunca İstanbul dışına çıkmayan Özege, koleksiyonunu bağışlama sürecinde tüm işlemlerini ve taleplerini, üniversiteye ve bilhassa muhatap aldığı dönemin rektörlerine gönderdiği mektuplarla idare etmeye çalışmıştır. Bu süreçte Özege Atatürk Üniversitesi yönetimince kütüphane çalışmalarını yerinde görebilmesi için çeşitli defalar Erzurum'a davet edilmiş, maalesef bu davetlerin hiç birine icabet edememiştir. 12 Nisan 1967 tarihinde Rektör Vekili Prof. Dr. Ali Ertuğrul imzalı Özege'ye gönderilen mektubun sonunda *"şeref misafiri olarak üniversitemizi ziyaretiniz zati alinize durumu görme imkânı verecektir. Tensibinize göre uçak veya tren masrafları ile buradaki ikametiniz üniversiteye ait olmak üzere teşrifiniz bizce büyük bir memnunluk vesilesi olacaktır"* ifadeleri geçmektedir. Özege de buna karşılık 24 Nisan 1967 tarihli mektubunda (M37) bu davet için şu ifadeleri kullanmıştır. *"Üniversitenizi ziyaret için göndermek lütfunda bulunduğunuz 12/17 Nisan 1967 tarihli davet mektubunuzu şükran ve memnunlukla aldım. Durumumun böyle bir seyahate müsaade etmemesi dolayısıyla bu nazik davete icabet edemediğim için cidden üzgünüm. Teşekkürler eder, derin saygılarımı tekrarlarım"* (Bkz Ek 2).

1 15 Mayıs 1972 tarihli Seyfettin Özege imzalı İngilizce yazılmış bir mektup, İBB Atatürk Kitaplığı'nda Bel_Mtf_061853 demirbaş ve 15.05.1972 yer numarası ile bulunmaktadır. Bu mektup, Seyfettin Özege'nin İngilizceyi de bildiğini göstermektedir (Bkz. Ek 1).

2 Makale şeklinde Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'nde (6/4, 1957 (a): 89-96) yayımlanmıştır. Ayrıca "Bir Bibliyografimiz Nurullah Pertevoğlu 1894-1956" başlığıyla broşür şeklinde 1957 (b) yılında yayımlanmıştır.

3 Kaynaklarda Özege koleksiyonun sayısının farklı olmasının nedeninin araştırmacıların kitap dışı materyalleri dikkate almamaları ve tam olarak sayısının ortaya konulmaması olduğu söylenebilir.

Atatürk Üniversitesi'nin Kuruluşu ve Koleksiyonun Bağış Süreci

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk 1 Kasım 1937 tarihinde, TBMM'de yaptığı Beşinci Dönem Dördüncü Yasama Yılı açılış konuşmasında Doğu Anadolu'da büyük bir üniversite kurmanın gereğini ifade ederek, bu husustaki çalışmaların başlaması talimatını vermiştir. Bu talimatla birlikte fikri altyapı çalışmaları oluşturulmuş ve nitekim 6990 Sayılı Kanununun 07.06.1957 tarihinde yürürlüğe girmesi ile birlikte Atatürk Üniversitesi'nin kuruluş çalışmaları tamamlanarak 7 Haziran 1957 tarihinde resmen kurulmuştur (Ata tarihçe, t.y). Günümüzde 23 Fakülte, 8 Enstitü, 12 Meslek Yüksekokulu, Türk Müsiki Devlet Konservatuarı ile Yabancı Diller Yüksekokulu ile Türkiye'nin en önemli üniversitelerinin başında gelmektedir.

Üniversitenin kuruluşu ile birlikte yeni fakültelerin ve birimlerin kurulması çalışması başlamıştır. Bunlardan biri de üniversite kütüphanesidir. Üniversite kütüphanesinin tesis edilmesi ve geliştirilmesi çalışmalarının en önemli girişimlerinden biri, üniversitenin öğretim üyelerinden Dr. Niyazi Akı'nın⁴ Seyfettin Özege ile görüşerek, yıllarca emek ve para sarf ederek titizlikle topladığı binlerce yayının Atatürk Üniversitesi'ne bağışını gerçekleştirmesine aracı olmasıdır. Dr. Niyazi Akı'nın İstanbul'da Özege ile görüşmesi ve bu görüşmenin Seyfettin Özege üzerinde olumlu etki bırakması, yayınlarını Atatürk Üniversitesi'ne bağışlaması yönünde karar almasını sağlamıştır. Bu kararın üniversiteye iletilmesinden sonra dönemin Rektörü Prof. Dr. Ahmet Özel imzalı, 9 Nisan 1961 tarihli, 1129 sayılı ve FC.18.4.1961 numaralı bir mektup Özege'ye gönderilmiştir. Mektupta şu ifadeler yer almaktadır. *"Sahibi bulunduğunuz 15-16 bin ciltlik bir kütüphaneyi bazı şartlarla üniversitemize hediye etme isteğinde bulunduğunuzu, arkadaşımız Dr. Niyazi Akı'dan öğrenmiş bulunuyoruz. Gösterdiğiniz bu samimi ve yakın ilginin camiamızda uyandırdığı şükran duygusunu ifade eder; kararınızda bir değişiklik bulunmadığı takdirde diğer arzularınızın neler olduğunun bildirilmesini saygı ile rica ederim"*. Bu gelişmelerle birlikte üniversite kütüphanesinin temellerinin atılması sağlanmış, bugün bile gıpta ile bakılan önemli bir koleksiyona sahip olunmuştur.

Seyfettin Özege, kütüphanesinin akıbetini hep düşünmüş bu durum zihnini sürekli meşgul etmiştir. "Koleksiyonun ölümünden sonra dağılıp heba olmaması, alanında yetkin bir araştırma merkezi olarak hizmet vermesi, yaşamının anlamına ilişkin bir sorun haline almıştır. Nitekim Özege'nin terekisinde yer alan ve o dönem Milli Kütüphane Müdür Vekilliği görevinde bulunan Sami Nabi Özerdim'e yazdığı 12 Ekim 1958 tarihli mektubunda koleksiyonunun mahiyetine ve akıbetine ilişkin düşüncelerini şu şekilde açıklar: "Arap harfleriyle basılan Türkçe kitapların mümkün olduğu kadar büyük bir kısmını içine alacak bir koleksiyon yapmak gayesiyle uzun senelerden beri maddi imkânlarımın müsaadesi nispetinde kitap, gazete ve mecmua toplamaya çalıştım. Bugüne kadar toplayabildiklerimin 13-14 bin raddelerinde olduğunu tahmin ediyorum.

4 Dr. Niyazi Akı'nın Seyfettin Özege ile hangi görevle ve sıfatla görüştüğü ya da bunun için vazifeli olup olmadığı bilinmemektedir.

İçlerinden yüzde on ila on beşini başka dilden eserlerle Türk harfleriyle basılmış kitaplar teşkil ediyor zannederim. Bunları ölümünden sonra İstanbul kütüphanelerinden birine bırakmayı düşünüyordum. El altında bulundurduğum bazıları ile üzerinde çalıştığım bibliyografi ve biyografiye ait olanlar müstesna olmak üzere, bu bağışın şimdiden yapılması ve şehrimiz kütüphanelerinden biri yerine, tesis gaye ve maksatlarını göz önüne alarak, Milli Kütüphanenin intihap edilmesinin daha faydalı ve uygun olacağı düşüncesi birinci fikrimi değiştirdi. Yalnız bu hususta kapris kelimesiyle daha iyi ifade edilebilecek bir şartım var. Bu kitapların kitap isimlerine göre hazırlanmış bir alfabetik kataloğunun tesellüm tarihinden itibaren en çok iki yıl içinde bastırılması. Bu bastırma işinin matbaa harfleriyle olmasını tercih ve temenni etmekle beraber, muvakkat katalogda olduğu gibi teksir şekli ile de olması kabildir" (Utku, 2014, 25). Nitekim Özege belirttiği bu şartları, kitaplarını Atatürk Üniversitesi'ne bağışlamak istediğinde özellikle altını çizerek vurgulamıştır. Mektuptan da anlaşılacağı üzere Özege vefatından sonra koleksiyonun korunmasını arzu etmiş ve bunun için İstanbul'daki kütüphaneleri ve Milli Kütüphaneyi koleksiyonunu bağışlayacağı kurumlar olarak düşünmüş, fakat daha sonra Atatürk Üniversitesi'nde karar kılmıştır. Bunun nedeni, Atatürk Üniversitesi'nin yeni kurulmuş olması ve koleksiyonun hem muhafaza edilebileceği, hem de Doğu'da bulunan bir üniversite ve bu üniversitenin kısıtlı imkânlarla sahip araştırmacılarının hizmetine sunulabilmesi düşüncesidir. Burada Dr. Niyazi Akı'nın Özege ile görüşmesi ve bu görüşme sonucunda ikna edilmesi, Özege'nin koleksiyonunu Atatürk Üniversitesi'ne bağışlamasının en büyük nedenlerinden biridir.

Çalışmanın Amacı ve Araştırma Soruları

Özege'nin Atatürk Üniversitesi'ne gönderdiği mektuplara ilişkin bağış sürecini ve yine bu mektuplar aracılığıyla kitap ve kütüphaneye bakış açısını, kişiliğini ve sonrasında bağışladığı yayınlara yönelik düşünce ve uygulamalarını ortaya koymak çalışmanın amacıdır. Çalışmanın amacına koşut biçimde belirlenen araştırma soruları aşağıdaki gibidir:

- Seyfettin Özege mektupları koleksiyonunun bağışlanmasına ilişkin kararın arka planında neler bulunmaktadır? Özege bu bağışla neyi amaçlamıştır?
- Bağışa ilişkin hangi koşullar, neden ileri sürülmüştür?
- Bağış kararı ile başlayan süreç nasıl gerçekleşmiştir?
- Bu süreçte Atatürk Üniversitesi ne gibi işlemler yapmış, süreci nasıl yönetmiştir?
- Öne sürülen koşullar yerine getirilmiş midir? Yerine getirilemeyen koşullar varsa, nedenleri nelerdir?
- Mektuplar fiziksel ve içeriksel bağlamda ne gibi özelliklere sahiptir?

- Mektuplardan elde edilen bulgular Özege'nin kişilik özelliklerini ne ölçüde, nasıl yansıtmaktadır?
- Özege'nin kitap ve kütüphane kavram ve olgusuna yaklaşımı nasıldır?

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması kullanılmıştır. Verilerin elde edilmesi için Atatürk Üniversitesi Arşivine başvurulmuştur.

Veri Toplama

Bizzat kendi adı ve imzasıyla çoğunluğu dönemin Atatürk Üniversitesi rektörlerine gönderilen mektuplardan ulaşılabilenlerin toplam sayısı 68'dir. Bu mektupların 20'si çalışmanın amacını desteklemediği için değerlendirilmemiştir⁵. Efe (2003, s. 266)'ye göre birinci dereceden kaynaklar ve olayın başkahramanı tarafından yazılmış olması itibariyle mektuplar, üzerinde konuşulan birçok konuya ışık tutmaktadır. Tarihe mal olmuş şahsiyetleri ve onların çalışmalarını ancak onlardan geriye kalmış, o döneme şahitlik edecek belgeler aracılığıyla tanıyabiliriz. Bu bağlamda Atatürk Üniversitesi'ne gönderdiği ve daha önce yayımlanmamış mektupları aracılığıyla Özege'yi tanımak, kitap ve kütüphane anlayışını saptamak, ayrıca bağış sürecinin nasıl gerçekleştiğini ve sonrasını bilmek mümkün olabilecektir. Çalışmanın ekler kısmına, çalışmanın amacı ve içeriğini desteklemesinden ve çalışmaya kanıt olmasından ötürü sadece on bir mektup konulmuştur

Veri Analizi

Doküman analizi, basılı ve elektronik dokümanları incelemek veya değerlendirmek için kullanılan sistematik bir yöntemdir. Nitel araştırmadaki diğer analitik yöntemlerde olduğu gibi, doküman analizi de anlam çıkarmak, anlayış kazanmak ve ampirik bilgi geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirir. Dokümanlar bir araştırmacının müdahalesi olmadan kaydedilmiş metinleri (kelimeler) ve resimleri içerir. Doküman analizi ise dokümanları gözden geçirme (yüzeysel inceleme), okuma (ayrıntılı inceleme) ve yorumlamayı gerektirir (Bowen, 2009, s. 27). Silverman (2018, s. 429)'a göre de doküman analizi, ayrıntılı veri analizine dayanan bir yöntemdir. Herkesle paylaşılabilen verilerin küçük bölümlerinin detaylı analizlerinde teorik kaynaklardan faydalanmak doküman analizinin özgün yararlarından biridir. Bu durum doküman analizini içerik analizi başta olmak üzere birçok nicel araştırmadan ayırmakta ve araştırma için basit bir veri kodlamasının yeterli olmayacağı anlamına gelmektedir. Ayrıca

5 Bunlar, M9, M13, M16, M20, M27, M46, M48, M50, M52, M53, M54, M55, M56, M57, M59, M60, M61, M62, M63 ve M64 kodlu mektuplardır. Bununla birlikte bu mektuplara sadece içerdikleri konular bağlamında 'Özege'nin mektuplarının içeriğinde yer alan genel konular' başlıklı tabloda yer verilmiştir. Nitekim bu tarz mektuplara örnek olması açısından Özege'nin 28 Şubat 1964 tarihinde Atatürk Üniversitesi'ne gönderdiği M19 kodlu mektup şu şekildedir. "Göndermek lütuf ve nezaketinde bulunduğunuz Üniversiteniz yayınlarından bir takımı aldım. Teşekkürlerimi arz eder bu vesile ile de saygılarımı bir kere daha tekrarlarım efendim".

araştırma kapsamında tanımlanan unsurların nasıl bir araya getirilerek değerlendirildiği ve bu unsurların birbirlerine nasıl eklendikleri de oldukça önemlidir.

Amerikan Ulusal Arşivi'ne (National Archives) göre ("Analyze a Written Document", t. y) doküman analizi birincil kaynaklarla çalışmanın ilk aşamasıdır ve yazılı bir dokümanı analiz ederken atılması gereken adımlar şunlardır;

- Dokümanı tanıma (Doküman üzerinde özel işaretler var mı? Var ise hangisinin/ hangilerinin olduğunun ve dokümanın el yazısı veya daktilo ile yazılıp yazılmadığının belirlenmesi. Bilinmeyen kelimelerin yazılması ve anlamlarına bakılması),
- Dokümanın diğer parçalarını inceleme (Bu dokümanı kim yazdı? Bu dokümanı kim aldı ve okudu? Dokümanın tarihi nedir?),
- Dokümanı anlamaya çalışma (Dokümanın ana fikri nedir? İki tırnak içine alarak dokümandaki kelimelerin listelenmesi ana fikri desteklemeye yardımcı olur. Sizce bu doküman neden yazıldı?),
- Dokümanı tarihsel kanıt olarak kullanma (Bu dokümanı yazan ve alan kişiler ile bu etkinlik hakkında daha fazla bilginin nereden bulunabileceğinin düşünülmesi).

Silverman (2018, s.377) doküman analizinde kullanılan metin verilerinin avantajlarını aşağıdaki şekilde sıralamıştır.

- *Zenginlik*: Belgelere ait detaylı analizler ve sunumlar, incelikleri ve becerileri ortaya çıkarmaktadır.
- *İlgililik ve etki*: Metinler, dünyanın ve insanların nasıl görüldüğünü ve buna bağlı olarak bireylerin nasıl davrandığını etkilemektedir.
- *Doğal olarak ortaya çıkma/oluşma*: Metinler, araştırmacının sorularına bağlı olmaksızın, metin yaratıcıları tarafından üretilmekte dolayısıyla metin yaratıcılarının kendi dünyaları içerisinde neler yaptıklarını belgelemektedir.
- *Elverişlilik*: Metinler, erişimsel ve etik kısıtlamalara maruz kalmamakla birlikte genel olarak erişilebilir konumdadır. Bu durum metinlere hızlı bir şekilde erişilmesi ve erken veri analizine başlanması konusunda araştırmacılara yol göstermektedir.

Bu bağlamda Özege'nin mektupları, üslup, dil, verilmek istenen mesaj ve özellikle içerikleriyle birlikte yukarıda belirlenen adımlar çerçevesinde analiz edilmiştir.

Bulgular

Çalışmada elde edilen bulgular, Özege'nin Atatürk Üniversitesi'ne bağışladığı koleksiyonu ile ilgili olarak söz konusu üniversiteye gönderdiği mektuplara dayanmaktadır. Gönderilen mektuplar, çalışmanın amacı çerçevesinde şekil, yapı, içerik ve konu bakımından incelenmiştir.

Seyfettin Özege'nin Atatürk Üniversitesi'ne Gönderdiği Mektuplar

Bir iletişim ve haberleşme aracı olarak mektupların geçmişte çok eski tarihlere kadar dayanmaktadır. İnsanlar ve devletler düşüncelerini ve niyetlerini birbirlerine bildirmek ya da duyurmak için bu iletişim yöntemini yoğun olarak kullanmışlardır. Bu açıdan mektuplar, yazdıkları dönemin siyasal, toplumsal, kültürel ve edebi olaylarına ışık tutan en önemli birinci el bilgi kaynaklarından biridir. Atatürk Üniversitesi'ne gönderdiği mektupları incelenen Özege, neredeyse tüm servetini ve zamanının önemli bir kısmını harcayarak binlerce yayını bir araya getirmesi ve önemli bir kütüphane oluşturması adına bu alanda Cumhuriyet Dönemi'nin en önemli kişilerinin başında gelmektedir. Bunun temelinde kitaplara ve ilme olan düşkünlüğü dolayısıyla bibliyofil ve bibliyoman olarak nitelendirilebilecek bir özelliğe sahip olması yatmaktadır. Atatürk Üniversitesi'ne göndermiş olduğu mektuplara ilişkin süreçler irdelendiğinde, Özege'nin bağışlamış olduğu yayınlara olan bağlılığı, onların hizmete sunulmasındaki gayreti, bağış koşullarının yerine getirilmesinin takibi ve kataloğun belirlenen zamanda oluşturulması için sarf ettiği çabalar dikkati çekmektedir. Özege'nin üniversiteye gönderdiği mektupları onu tanımak, kitaba ve kütüphaneye bakış açısını ortaya koymak açısından çok önemli birincil kaynaklardır.

Özege tarafından Atatürk Üniversitesi'ne gönderildiği saptanan mektup sayısı 68'dir. Bu mektupların tamamı İstanbul'dan gönderilmiştir. İlk mektup (M1) 28 Nisan 1961 tarihinde gönderilmiş olup son mektupta ise tarih yer almamaktadır. Bir önceki mektup (M67) 17 Ocak 1975 tarihinde gönderilmiştir. Belirlenen son mektupta *"kitap bağışımın devamı olarak ve aynı şartlarla 14 Ocak 1976 tarihinde şehrimiz Altmış dört umumi nakliyat anbarı [Altmış Dört Umumi Nakliyat Ambarı]⁶ vasıtasıyla "Atatürk Üniversitesi kütüphanesi" [Kütüphanesi] adresine 231-240 Numaralarını [numaralarını] taşıyan on sandık kitap gönderdim"* ifadesini kullanmıştır. Dolayısıyla bu son mektubun (M68) 1976 Ocak ayında yazılmış olması muhtemeldir. Özege'nin toplam 68 mektubu kronolojik olarak değerlendirilmiş, her mektuba bu sıraya göre birden başlayarak 68'e kadar numara verilmiştir. Mektuplar ise M harfiyle gösterilmiş olup, mektupların düzenlenmesinde harf ve numara bir araya getirilmiştir. Bazı mektupların içeriğinde çalışmanın kapsamında yer alabilecek bilgiler mevcut olmadığı için değerlendirilmemiştir⁷.

Özege tarafından 28 Nisan 1961 tarihinde üniversiteye gönderilen ilk mektup (M1), kitaplarını bağışlamasına ilişkin bilgi vermesi ve bağış koşullarını içermesi, daha sonra ise göndereceği mektupların önemli bir kısmının bu mektuba gönderme yapılarak yazılması ve taleplerini gerekçelendirilmesi açısından diğer mektuplara göre farklı bir

6 Çalışmada mektupların orijinal yazılışları kullanılmış, bazı sözcüklerin doğru yazımları ise köşeli parantez içinde verilmiştir.

7 31 Ağustos 1972 tarihinde yazılan M58 kodlu mektup, bu tür mektuplara örnek olması açısından şu şekildedir. "T harfine ait katalog [katalog] müsveddelerini ilişik olarak iade ettiğimi arz vesilesiyle derin saygılarımı tekrarlarım".

önem taşımaktadır. Özege söz konusu bu mektubunda yaptığı açıklama ile birlikte öne sürdüğü koşulları aşağıdaki gibi açıklamıştır⁸ (Bkz Ek 3).

"Dr. Niyazi Akı vasıtasıyla arz ettiğim vechile [veçhile] kitaplarımı Atatürk üniversitesine [Üniversitesi'ne] bağışlamak istiyorum. Bu hususta aradığım şartları iki maddede hülasa etmek kabildir:

- I. *Kitapların tesellümü⁹ tarihinden itibaren en geç bir sene zarfında ilişikte takdim ettiğim örnekte görülecek malumatı havi, kitap ismine göre tertip edilmiş ve sonuna aşari tasnife¹⁰ göre konu endeksi [indeksi] ilave edilmiş alfabetik bir kataloğunun bastırılması,*
- II. *Aşağıda bir münasebetle temas edileceği üzere bir kül¹¹ teşkil eden bu kolleksiyonun [kolleksiyonun] birbirinden ayrırlıp parçalanmamasıdır.*

Bu hususlar üniversitece yazılı olarak tarafıma teyit edilecektir".

Mektuplarından anladığımız üzere sonraki süreçte Özege, bu bağış şartlarını içeren mektubu temel alarak, belirttiği şartların yerine getirilmesine ve uygulanmasına gayret göstermiştir.

Şekil ve Yapı Bakımından Mektuplar

Mektupların yazı dili Türkçedir. Bununla birlikte mektuplarda Arapça ve Farsça kelimeler ile birlikte çok fazla olmasa da tamlamaların kullanıldığı; buna karşın ifadelerin yerindeliği ve meramı dile getirmedeki kabiliyet açıkça görülmektedir. Bu da Özege'nin Türkçeye oldukça hâkim olduğunu ve dili iyi kullandığını göstermektedir. İfadelerin, kavramların, yazı dilinin ve mektuplardaki imzaların benzer olmasından ötürü bu mektupların tamamının Özege tarafından yazıldığı anlaşılmaktadır. Yalınız, zaman, faide vb. gibi bazı kelimelerin muhtemelen dönemin İstanbul Türkçesi'nde yer almasından ötürü Özege, mektuplarında bu kelimeleri söylenişleri şekliyle kullanmıştır.

68 mektubun 64'ü daktilo ile yazılmıştır. Buna karşılık M8, M12, M14 ve M15 kodlu mektuplar ise el yazısı ile yazılmıştır. El yazısı ile yazılan mektupların tamamı dönemin Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Gündüz Akıncı'ya gönderilmiştir. El yazısı sağa yatık italik olup gayet muntazamdır. El yazısı ile yazılan mektupların tamamının sağ üst köşesinde yer ve tarih bilgisi verilmiştir (Örneğin, İstanbul 23 Eylül 1963). Bu mektupların tamamı "*Sayın Gündüz Beyefendi*" hitabıyla başlamış ve imza ile sonlandırılmıştır. 23

8 Bununla birlikte 15 Ağustos 1966 tarihli M32 kodlu mektupta Özege, "Kitaplarımı bazı şartlarla bağışlamak istediğimi bildirmem üzerine üniversitece ne olduğu sorulan şartlarımı 28 Nisan 1961 tarihli mektubumla bildirmiştim" diyerek aslında şartların yer aldığı 28 Nisan 1961 tarihli mektuptan önce kitaplarını bazı şartlarla üniversiteye bağışlamak istediğine dair bir mektup göndermiştir. Ne yazık ki bu mektuba ulaşamamıştır.

9 Verilen bir şeyi resmen teslim alma

10 Aşari Tasnif, Dewey Onlu Sınıflama Sistemi'ni ifade eden kavramdır. Özege'nin bu sisteme göre kataloğun hazırlanmasını istemesi, dönemin kütüphane sınıflama sistemleri hakkında bilgi sahibi olduğunu göstermektedir.

11 Bütün

Ağustos 1963 tarihli M8 kodlu mektubun sonunda *“sıhhat ve çalışmalarınızda kolaylık ve başarılar dileyerek saygılarımın kabulünü rica ederim efendim”* ifadesini; 23 Eylül 1963 tarihli M12 kodlu mektubun sonunda *“alaka ve zahmetlerinize tekrar teşekkür eder, saygılarımı da tekrarlarım efendim; 30 Eylül 1963 tarihli M14 kodlu mektubun sonunda *“tekrar özür diler, teşekkür ve hürmetlerimi tekrarlarım efendim; 3 Ekim 1963 tarihli M15 kodlu mektubun sonunda ise *“bu fırsattan istifade ederek hürmetlerimi bir kere daha teyit ederim efendim”* ifadeleri kullanılmıştır (Bkz Ek 4). Gönderilen diğer mektuplarda da benzer saygı ifadelerinin kullanıldığı görülmektedir. Özege'nin son derece mütevazı olduğu ve muşereti çok iyi bildiği özellikle mektuplarındaki son söz ifadelerinden anlaşılmaktadır.**

Mektuplarda kullanılan kâğıtların ebatları belirlenememiştir. Mektupların bazısında meram veya amaç açıkça, uzatılmadan kısa ve öz biçimde ifade edilmiştir. Buna karşılık bir kısım mektup ise, uzun ve ayrıntılı bir şekilde yazılmıştır. Mektuplarının çoğunda en alta Seyfettin Özege adının kullanılarak altına imza atıldığı görülmektedir. Bununla birlikte M38, M42, M43, M44, M65, M66, M67 ve M68 kodlu mektuplar imzasızdır. İmzasız olmalarının nedeni ise bu mektupların asıllarının çoğaltılmasından kaynaklanmaktadır¹². M7, M19, M22 ve M23 kodlu mektuplarda Seyfi Özege adını kullanmıştır (Bkz. Ek 5). Resmi adı olan Seyfettin dışında neden Seyfi adını kullandığı ise tam olarak bilinmemektedir. Muhtemeldir ki yakın çevresinin kendisi için kullandığı isimdir ve bu yüzden kimi yazışmalarında Seyfi adını kullanmıştır. M5, M6, M25 ve M28, M29, M30, M33, M34 ve M45 kodlu mektuplarda ise mektubun altına adres yazılmıştır. Adresin Binaemini Sokağı No.5 Fatih-İstanbul olduğu görülmektedir. Mektuplarda genellikle sol üst kısma T.C. Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Erzurum yazılmıştır. Mektuplarda kullanılan hitap şekilleri ise şunlardır: *“Sayın Bay Profesör”, “Pek Sayın Bay Rektör”, “Sayın Bay Rektör”, “Sayın Gündüz Beyefendi”, “Muhterem Gündüz Beyefendi”, “Sayın Bay Okyar”, “Pek Sayın Osman Okyar”, “Sayın Okyar”, “Sayın İlicali”, “Sayın Kemal Bıyıközü”, “Muhterem Kemal Beyefendi”.*

İçerik Bakımından Özege'nin Mektupları

Özege tarafından Atatürk Üniversitesi'ne gönderilen M1 kodlu ilk mektup 28 Nisan 1961 tarihlidir. Yukarıda da ifade edildiği gibi bu mektup (Bkz. Ek 3) Özege'nin bağış koşullarının yer aldığı ve bağış sürecinin başlanmasını sağlayan mektuptur. Özege bağış koşulları ile birlikte kitapları İstanbul'daki evinden teslim edeceğinden bahsederek, bağışladığı kitaplar hakkında bilgi vermiştir. Nitekim Özege şunları yazmıştır: *“Sayıları on beş, on altı bin civarındadır. Tahmini olarak yüzde seksenini eski harflerle basılmış türkçe [Türkçe] kitaplar teşkil eder. Geri kalan kısmı da yeni harflerle basılmış türkçe [Türkçe] eserlerle diğer dillerde basılmış kitaplardır. Kitaplar; evvela alakadar olduğum muhtelif mevzulara ait eserleri tedarik etmek gayesiyle işe başlamışken sonradan Türkiye'de [Türkiye'de] matbaanın kuruluşu tarihinden yeni harflerin kullanılmağa başlandığı 1928*

¹² Bu durum mektuplarda yer alan “aslı gibidir” ibaresinden anlaşılmaktadır.

tarihine kadar türkçe [Türkçe] olarak basılmış kitap, risale, gazete, mecmuaların mümkün olduğu kadar büyük bir kısmını bir araya getirmek maksadıyla daha geniş ve umumi bir hedef göz önünde tutularak toplanmıştır. Onun için içerisinde elifbe ve ilk mektep kitapları, reklam prospektüsleri, ticarethane kataloğlarından [kataloglarından] sahalarında mehaz¹³ ad olunan ana eserlere kadar her çeşit ve ölçüde olanları vardır. Bir kısmı ciltli, bir kısmı ciltsizdir". Özege, öncelikle ilgi duyduğu konular hakkında kitap toplamış, sonrasında bu durum farklı bir boyut kazanarak ülkemizde matbaanın kuruluşundan harf inkılabına kadar tüm yayınların toplanmasına kadar gitmiştir. Özege'nin yayın toplamasının belki de en önemli nedeni, bu yayınları gelecek kuşaklara aktarmak ve kültürel bir miras bırakmak istemesidir. Özege yukarıda yer alan mektubunu (M1) "istenilecek diğer malumat için her zaman [zaman] emirlerinize amade olduğumu ilave ederek derin saygılarımı arz ederim" sözüyle bitirmektedir. Bu ifadeler Özege'nin tevazu sahibi ve eğitim kurumlarına, ilme ve ilim adamlarına değer veren biri olduğunu göstermektedir. Aşağıda 68 mektup içinde, çalışmanın amacı doğrultusunda, önemi haiz olanlar ele alınarak değerlendirilmiştir.

17 Nisan 1962 tarihli mektupta (M2) Özege eski harfli kitaplara ait işe yarayan bir katalog olmadığını¹⁴, bu yüzden insanların eserlere ulaşmada zorluk yaşadığını belirterek, başladığı eserlerin kitap adıyla alfabetik olarak düzenlenmesini, konu tasnifinin de indeks halinde sona ilave edilmesini istemiştir (Bkz. Ek 6). Özege, bu mektubunda neden katalogun basılmasını şart koştuğunu gerekçeleriyle şu satırlarla açıklamıştır. "Şüphesizdir ki mevcut kitaplardan mahallinde istifade edilebilmesi için konu, yazar, kitap isimleri gibi muhtelif esaslara göre tertip edilmiş kataloğlarının [kataloglarının] elde bulunması zaruridir... Kütüphanelerimiz eski harflerimizle basılmış kitaplar bakımından hayli fakirdir. Onun için memleketin herhangi bir yerindeki en küçük bir kütüphanedeki kitaplardan müstağni kalınamaz. Onlardaki mevcutları bilmek de ancak elde basılmış bir katalogun bulunmasıyla kabildir. Bu cihetten de pek fakiriz. Gerek üniversitemizin gerekse umumi kütüphanelerimizin pek evvelce basılmış ve bugünün ilmi usullerine uymayan alelade kitap listeleri hariç ve yeni yeni basılmaya başlayan birkaç tanesi müstesna, işe yarayacak bir kataloğu yoktur. Bu yüzden aradığı kitapları nerede bulabileceğini tespit ve o konuda başka hangi kitapların bulunduğunu bilmek ilmi araştırmalarda bulunmak isteyenler için hemen hemen imkânsızdır. Eski harflerle basılı kitaplarımız için umumi bir bibliyografyamız da yoktur. Bazı mevzulara ait hususi bibliyografyalarımız da yok denecek sayıdadır. İstanbul kütüphanelerinde bazı çalışmalar yaparken hocalarının verdikleri

13 Kaynak

14 Özege bu eksikliği giderebilmek için 18 Kasım 1963 tarihinde Türk Tarih Kurumu Başkanlığı'na mektup yazmıştır. Mektubunda Türkiye'de Türkçe kitap basılmaya başlandığı 1729 tarihinden eski harflerle basımın sona erdiği 1928 senesi sonuna kadar basılan kitap ve risalelerin bir bibliyografyasını hazırladığını ve şimdiye kadar 18.900 kitabın künyelerini tespit ettiğini belirterek, ortaya koyduğu çeşitli şartlarla kurumun bu kitaplara yönelik bibliyografyayı basmakla ilgilenip ilgilenmediğini sormuştur (Özege, 1963). Fakat bu girişim hayata geçirilememiş ve Türk Tarih Kurumu'na önerilen bu katalog hazırlanamamıştır. Özege'nin eski Türkçe ile yazılmış yayınları toplamasının bir amacı da bu yayınları denetim altına almak istemesi olduğu söylenebilir. Nitekim Atatürk Üniversitesi'ne yayınlarını bağışlama koşullarından biri de bu yayınların katalogunun hazırlanmasıdır.

vazifeleri hazırlayan yüksek mektep talebelerinin, muhtelif gayelerle tezlerini hazırlarken üniversite öğrenci ve mensuplarının, herhangi bir mevzuda bir kitap yazmak, bir tetkik neşretmek isteyen yazarların, bir konuyu incelemek isteyen meraklıların çektiği sıkıntıyı ve yalnız görmeleri, tetkik etmeleri icap eden kitapları tespit için kaybettikleri zamanı ve hatta bu zamanın ekseriyetle asıl gayeye ayırabildikleri zamandan çok olduğunu üzüntü ile daima gördüğüm için bu sahadaki yokluğu acı acı hissetmişlerdenim. Bir tarafta da bu yoklukları kendim imkân ve hudutları dâhilinde birazcık olsun doldurur ve bir gün gelir de eski harflerle basılmış kitaplarımızın bibliyografyasının hazırlanması ciddiyetle ele alınırsa ona materyal teşkil eder ve mahallindekinden başka memleketin diğer köşelerindekiler için de bazı bakımlardan faydalı olabilir düşüncesiyle sözü edilen kitapların asgari künyelerini ihtiva eden bir kataloğunun tanzim ve basılmasını şart koymuştum”.

17 Nisan 1962¹⁵ tarihli mektupta (M3) katalog hazırlanması şartından bahsederek, bunun gerek kütüphanede ve gerekse de memlekette bu kitaplardan çeşitli yönlerden faydalanabilmesini sağlayacak olan bibliyografik künyeyi ihtiva edecek ve basılacak alfabetik bir katalog olması gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca bu mektupta “gönderilen son partiye yetişemeyen ve bir kısmı da sonra ele geçen kitap ve mecmualardan altı sandık hazır vaziyette bulunuyor. Gönderileceği zemana [zamana] kadar sandık sayısının artması ihtimali de vardır” ifadesi yer almaktadır. Bu ifade Özege’nin sürekli yayın satın alarak koleksiyonunu hiç durmadan arttırdığını göstermektedir. Ayrıca mektuptan, bağışlanan mevcut yayınlarla birlikte, daha sonraki dönemlerde temin ettiği yayınları da peyderpey üniversiteye gönderdiği anlaşılmaktadır. 20 Temmuz 1962 tarihli mektupta (M4) 7 sandık yayının Erzurum’a gönderildiğinden bahsedilmiştir.

12 Nisan 1963 tarihli mektupta (M5) şartlardan biri olan kataloğun önce 1 yıl sonra da 1.5 yıl içinde bastırılmasında mutabık kalındığını, fakat henüz bu hususta bir gelişme olmadığını, lakin üniversitenin bu şartı yerine getireceğinden kuşku duymadığını belirterek şu ifadeleri kullanmıştır: “Üniversitenin taahhüdünü zamanında [zamanında] yerine getireceğine şüphem olmamakla beraber bu son kısmın gözden kaçmış olması ihtimalini de düşünerek hem bu hususu hatırlatmak ve hem de yersiz endişelerimden kurtulmak üzere birkaç satırla bu konuda aydınlatılmamı rica etmek üzere bu yazımla, meşguliyetiniz arasında, sizi rahatsız etmek zorunda kaldım. Lütfedilecek cevabı beklerim derin saygılarımın kabulünü rica ederim efendim”. Bu ifadeler Özege’nin bağışlanmış olduğu yayınlarına yönelik samimi düşüncesini ve bu yayınların kataloğunun bir an önce hazırlanarak, erişime, kullanıma ve denetime hazır hale gelmesini şiddetle arzuladığını göstermektedir. Ayrıca bu ifadeler Özege’nin sadece bir koleksiyoner değil, aslında topladığı yayınların toplumun, eğitimin ve araştırmacıların hizmetine sunulmasını isteyen bir vatansever olduğunun da bir delilidir. 13 Mayıs 1963 tarihli mektupta (M6) “üniversiteye hibe ettiğim kitaplara dair 12 Nisan 1963 tarihli yazıma aradan bir ay geçtiği

15 Aynı tarihli iki mektup göndermiştir.

halde henüz cevap lütfedilmedi" yazarak başış sürecini ve şartların yerine getirilmesini ciddi bir şekilde takip ettiğini ortaya koymuştur.

8 Temmuz 1963 tarihli mektup (M7), her yönden önemlidir. Özege mektubunda başış şartlarından bahsederek bu şartların yerine getirilmediğini, özellikle belirlenen tarihe kadar kataloğun hazırlanmasında henüz müspet bir adımın atılmadığı kanaatinin uyandığını belirtmiştir. Mektubun sonunda, kitaplarının başışının şartlı bir hibe olduğundan bahsederek, şartlı hibelerde karşı tarafın mükellefiyetini yerine getirmemesi halinde hibenin iptali hakkının doğacağından, bu durumda takip edeceği hareket tarzı hakkında son kararını vermek için üniversitenin bu hususta ne düşündüğünü kesin ve açık olarak bildirmesini rica ettiğini ifade etmiştir (Bkz Ek 7). Özege'nin kataloğun bir an önce hazırlanmasını istemesi, koleksiyonuna verdiği kıymeti göstermesi ile birlikte, bu koleksiyonun bir an önce kullanıma sunulması arzusunu da işaret etmektedir. Nitekim bu durumu takip edeceğini beyan etmiştir. Uyarı içeren nazik bir dil kullanarak gerektiğinde hibenin iptaline başvuracağını belirtmesi, Özege'nin açık sözlü biri olmakla birlikte, iş takipçiliği, iş ciddiyeti ve bir işi muhakkak sonlandırma prensiplerine bağlı olduğunu da göstermektedir.

Özege'nin elinde bulunan tüm yayınları üniversiteye başışlamadığını 16 Eylül 1963 tarihli mektubundan anlıyoruz (M10). *Mektupta "29 Ağustos 1963 tarih ve 3225 sayılı mektubunuzla istenilen listeye ait fişlerden bir kısmını ilişik olarak takdim ediyorum. Bunlardan düz beyaz kâğıda yazılı olanlar ölümüne kadar yanımda kalacak olanlara, çizgili kâğıttakiler de kataloğun basılmasını müteakip gönderilecek olan kitaplara aittir"* ifadesi yer almaktadır. Özege'nin yanında kalmasını istediği yayınların ölümünden sonra üniversiteye teslim edilmesini istediğini 28 Eylül 1971 tarihli mektuptan (M43) anlıyoruz. Nitekim Özege şunları yazmıştır, *"...fakat kendi çalışmalarım için lüzumlu görerek henüz göndermediğim ve ölümünden sonra üniversiteye teslim edilecek kitapların da ek kataloğa evvelce yapıldığı gibi yanlarına bir + işareti konarak alınmasını rica ediyorum"*.

Özege'nin dikkat çeken bir özelliği de yukarıda belirtildiği gibi hibe ettiği yayınların katalog işini dikkatli bir şekilde takip etmesidir. Nitekim 23 Ağustos 1963 tarihli mektupta (M8) *"bir telif bir tercüme iki kitaba ait bir örneği ihtiyaten aşağıya kaydedeceğim"* diyerek kitapların kataloğunun nasıl yapılması gerektiğine dair bilgi ve örnekler de vermiştir (Bkz Ek 8). Mektupta yer alan katalog örnekleri şu şekildedir:

Telif kitap: 1) Talimi Edebiyat Mahmut Ekrem Rezaizade İstanbul Mihran Matbaası 397 S. 19,5 X 13,5

Tercüme kitap: 2) Arzdan Kamere Seyahat Mazhar Jules Verne den İstanbul Mektebi Sanayi Matbaası 1309 222+2 S. Resimli 25 X 17

Özege'nin gönderdiği bu örneklerle bakıldığında eser adından giriş yapıldığı görülmektedir. Eser adından sonra yazar adı, yayın yeri, yayınlayan, sayfa sayısı, varsa resim, şekil vb. fiziksel özelliklerle kitap ölçüsü gibi bibliyografik bilgiler yer almaktadır.

1963 yılında hazırlanan bir örnek olmasından dolayı Özege'nin bibliyografik künye oluşturmada büyük olasılıkla "Yazma ve Eski Basma Kitapların Tasnif ve Fişleme Kılavuzu ve İslam Dini İlimleri Tasnif Cetveli" başlıklı eserden faydalanmış olduğu anlaşılmaktadır. Bu eserde müellif kaydı ve eser isimlerinin nasıl verilmesi gerektiği örnekleriyle gösterilmiştir. Buna ek olarak bibliyografik künyenin diğer unsurları olan, cilt kaydı, kitap ölçüsü, yaprak ve satır sayısı, yazı türü, müstensihler, istinsah yeri, istinsah tarihi ve tezhib, minyatür, şekil vb. gibi unsurlar yer almaktadır (Berker ve Parmaksızoğlu, 1958). Özege'nin hazırladığı fişlere bakıldığında kataloglama hakkında bilgi sahibi olduğu anlaşılmaktadır.

23 Eylül 1963 tarihli mektupta (M11) Özege üniversitece basılacak olan kataloğun eğer başka bir düşünce yoksa iki bölüme ayrılmasına gerek kalmayacağını beyan ederek *"yalnız [yalnız] yabancı diller ve türkçeler [Türkçeler] bir bölüm ve sıraya girmiş, ben yeni ve eski harflerle basılı olanların da ayrılacağını sanmıştım. Eğer fazla bir güçlüğü yok ve çok bir zaman [zeman] almıyacaksa [almayacaksa] hiç olmazsa yabancı dillerle türkçelerin [Türkçelerin] ayrı bölümlerde gösterilmesinin ve keza dergi ve gazetelerin de kitaplardan ayrılmasının daha iyi olacağı mütalaasındayım [mütalaasındayım]"* yazmaktadır. Bu mektuptan Özege kitaplığında dergi ve gazetelerin de yer aldığını öğrenmekteyiz. Dolayısıyla Özege sadece kitap değil bunun yanında gazete ve dergilerden oluşan koleksiyonları da üniversiteye bağışlamıştır.

Özege'nin Prof. Dr. Gündüz Akıncı'ya gönderdiği mektuplardan kendisi ile İstanbul'da bağış konusunu ve sürecini görüştükleri anlaşılmaktadır. Fakat yukarıda da ifade edildiği gibi Akıncı'nın hangi görev ve sıfatla Özege ile görüştüğü bilinmemektedir. Akıncı'ya bağış sürecini görüşmek üzere muhtemelen üniversite görevlendirmiştir. Özege Akıncı'ya 2 Eylül 1963 tarihli bir mektup (M12) göndererek bu görüşmeyi doğrulamıştır. Özege bu mektubun başında şu ifadeleri kullanmıştır *"kısa görüşmemizin aramızdaki dostluğu teyit edemediği hakkındaki düşünceniz beni üzdü. Sizde bu fikri uyandıran ne gibi bir davranışım olduğunu kestiremedim. Bu dostluğun devamı ve gelişmesini görmemin beni çok memnun edeceğine inanmanızı rica ederim"*. Ayrıca bu ifadelerden Özege'nin dostluğa önem verdiğini, kısa bir görüşme yapsa da samimi bulduğu insanlarla dostluk kurabildiğini anlıyoruz. Yine bu mektupta görüldüğü üzere Özege'nin bağışladığı kitaplara ait fişler oluşturduğu ve bu fişleri üniversiteye gönderdiği mektuplara ek yaparak ilettiği görülmektedir. Gündüz Akıncı'ya gönderdiği 5 Ekim 1963 tarihli mektubunda (M15) Özege *"son aldığı mektubunuzda hakkımda göstermek lutuf [lütuf] ve nezaketinde bulunduğunuz teveccüh ve iltifatlara teşekkür ederim. Aynı hisleri beslediğimi tekrarlamak benim için bir... oluyor"* diyerek bir önceki mektupta belirttiği olumsuz düşüncelerin muhtemelen yanlış anlaşılmaya dayandığını belirtmiştir. İletişimin çoğunlukla mektuplara bağlı olduğu bu dönemlerde yazışmalarda kişilerin kendilerini yeterince ifade etmelerinin güçlüğü ve yanlış anlaşılmaların olabilmesi, olası yanlış anlaşılmalarda bunu düzeltme gayretine karşın bir tür iletişimsizlik veya iletişim sorunu yaşanması anlaşılabilir bir durumdur. Nitekim daha sonra gönderilen mektupla söz konusu bu sorun giderilmiştir.

M17 kodlu mektup 9 Ekim 1963 tarihinde Prof. Dr. Gündüz Akıncı'ya hitaben yazılmıştır. Daha önce kendi el yazısıyla Akıncı'ya gönderdiği dört mektubun (M8, M12, M14, M15) dışında bu mektup daktilo ile yazılmıştır. Mektubun girişinde üniversite tarafından hazırlanan katalogta Türkçe ve yabancı dillerle yazılmış kitapların neden aynı bölüm içinde toplandığını anlamadığını, bunun için ayrıca hususi bir mektup yazacağını belirterek, "sık sık tekerrür eden bu vaziyetten dolayı arzı itizar¹⁶ ederim diye yazmaktadır. Yine mektupta "başlanılan bir işin en iyi şekilde sona erdirilmesi arzusunun bunda tek amel olduğunu düşünerek başlanacağını ümit ediyorum" şeklinde ifadede bulunmuştur. Buradan yine Özege'nin iş takibini ve bir işi başarılı bir şekilde sonlandırma arzusuna sahip bir kişiliğinin olduğu söylenebilir. 21 Ekim 1963 tarihli mektupta (M18) Özege, Atatürk Üniversitesi'ne yayınlarının başışının gerekçesini bir kez daha şu satırlarla dile getirmiştir. "Hakkımda iltifat ve teveccühleri havi ve memleket irfanına faydalı olabilmek arzusunun bir ifadesi olmaktan başka bir değeri olmayan [olmayan] başışına bir kıymet bahş eden [bahşeden] 3 Ekim 1963 tarihli nazik mektubunuzu teşekkürlerle aldım. Bu ilim ve irfan ocağının ileriye ışık tutacak mensuplarına ufak bir hizmette bulunabildim ise kendimi pek mutlu sayacağım".

27 Haziran 1964 tarihli mektupta (M21) Özege "hibe şartlarından bulunan katalogun basılma veya teksir müddetini son ve kat'i olarak 1964 senesi Eylül ayı sonuna kadar uzatıyorum. Keyfiyetin not edilmesini rica eder derin saygılarımı tekrarlarım" yazarak başış şartlarından biri olan katalogun bir an önce bitirilmesini ve basılmasını ısrarla vurgulamaktadır. 14 Kasım 1964 tarihli mektupta (M24) şu satırlar yer almaktadır. "Kütüphane müdürü sayın [Sayın] Müşerref Aysayın [Aysay'ın] kendi parasıyla malzeme tedarük [tedarik] ederek katalogun teksir işine devamı sağlamalarından dolayı kendilerine ayrıca teşekkürler ederim. Yalnız [yalnız] bu husustaki ilgi ve gayretlerine bir de maddi fedakârlık ilavesi haksızlık olur düşüncesindeyim. Bu uğurda şahsan [şahsen] yapmış oldukları masraf miktarının [miktarının] lütfen bildirilmesini rica eder teşekkür ve saygılarımı tekrarlarım". Özege'nin hem paha biçilmez yayınlarını başışlaması, hem de kütüphanede yapılan harcamaları ödemek istemesi, O'nun çok cömert ve âlicenap bir kişiliğe sahip olduğunu göstermektedir.

15 Mart 1965 tarihli mektup (M25), dönemin Atatürk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Osman Okyar'a hususi bir mektup olarak yazılmıştır. Mektupta Özege üniversitenin başış koşullarından biri olan katalog çalışmasını henüz bitirmediğinden bahsederek bu hayal kırıklığını şu çarpıcı ifadeyle dile getirmiştir. "Bundan dört sene evvel bir ömür boyunca topladığım ve miktarı yirmi bine yaklaşan kitaplarımı bazı şartlarla Atatürk Üniversitesi'ne başışlamak bedbahtlığında bulunmuştum". Son kısımda ise "Üniversitenin önünde verimli ve başarılı olmasını dilediğimiz uzun yıllar var; fekat [fakat] benim yaşım altmış beşi buldu. Ömrüm artık sene ile değil gün ile sayılıyor. Sağ iken arkasını bırakmadığım halde sonunu alamadığım bu talisiz¹⁷ işin ölümünden sonra akıbetinin ne olabileceği düşüncesiyle bir

16 Özür dileme

17 Bahtsız, talihsiz

an evvel tamamlanmasını istemekte her halde acele etmiyor zan ederim” demektedir (Bkz Ek 9). Özege’nin tek gayesinin bağışlamış olduğu koleksiyonun bir an evvel kataloğunun çıkarılmasını sağlamaktır. Bunun nedeninin hayatta iken koleksiyonunun erişime açılmasını ve kataloğunun hazırlanarak kayıt altına alınmasını görmek olduğu söylenebilir.

6 Nisan 1965 tarihli mektupta (M26) ise üniversitece gönderilen 12 sandık kataloğu aldığını teşekkür ederek bildirmektedir. Bu durum Özege’yi gayet memnun etmiştir. Bununla birlikte şartlardan birinin de yazar indeksinin hazırlanması olduğundan bahsederek *“eğer yazar endeksi [indeksi] için şimdiye kadar hazırlık yapılmamışsa ve üniversite isterse konu endeksi [indeksi] hazırlanabilir. Evvelce olduğ [olduğu] gibi bugün de bunu araştırmacı için daha faydalı bulmaktayım... Baştan beri katalog [katalog] ve muhtevası üzerinde ısrarla [ısrarla] durmamın okuyucu ve araştırmacılara, katalogdan [katalogdan] her hangi bir şekilde istifade etmek isteyenlere daha geniş ölçüde faydalı ve yardımcı olmak samimi arzusundan ileri geldiğine inanılır zannederim”*. Özege bu mektubunda kataloğun neden bir an önce hazırlanması gerektiğinin gerekçesini bir kez daha belirtmiştir. Ayrıca bu mektupta *“Kolleksiyondaki [Kolleksiyondaki] eksiklerin bir kısmını daha tamamlamak üzere toplanmış on sandık kitap ve dergi sevka hazır bir vaziyette bulunmaktadır. Son partilerin gönderildiği şekilde veya diğer bir vasıta ile alınması tensibinize kalmıştır”* bilgisini vermiştir. Özege’nin bağıştan sonra da bilhassa koleksiyonun devamı olarak yayın topladığını bu mektubundan da anlıyoruz. Özege topladığı yayınları sandıklarla üniversiteye göndermiştir. Kataloğunun hazırlanmasını istediği yayınlar ise ana bağışla gönderdiği yayınlardır. Bununla birlikte 8 Nisan 1968 tarihli mektubunda (M38) ifade ettiği üzere gönderdiği sonraki yayınlara yönelik ek kataloğun yapılmasını istemektedir. Çünkü Özege bağış koleksiyonunu daima bir bütün olarak ele almıştır.

Özege 8 Nisan 1966 tarihli mektubunda (M28) koleksiyondaki bazı eksiklerin tamamlanması için eline geçen ilk fırsatta bir kısım kitabı daha tedarik ettiğinden bahsederek, bu satırları yazdığı sırada 8 sandığın sevkiate hazır halde bulunduğunu ve 2 sandığın hazırlanmak üzere olduğunu ve *bunların önceliklere ilave edilmek üzere alınmasını beyan etmiştir*. Devamında *“bu suretle 28 Mayıs 1965 tarihinde gönderdiğim on iki sandıklık parti ile beraber kataloğa dâhil olmıyan [olmayan] tahminen altı bin kadar kitap toplanmış oluyor. Bundan sonra fazla bir ilave olacağını tahmin etmiyorum”* diye yazmıştır. Özege’nin ana bağış yapmasından sonra da koleksiyonu dolayısıyla üniversite kütüphanesi için kitap topladığını bu mektuptan da anlıyoruz.

11 Haziran 1966 tarihli mektup (M30) yine dönemin Rektörü Prof. Dr. Osman Okyar’a hitaben yazılmıştır. Özege, Rektörlüğün 23 Mayıs 1966 tarihli yazısını aldığını, *“memleketimizde idari mekanizmanın zihniyet ve bütün özelliklerini taşıyan çok siyasi bir üslupla yazılmış olan bu yazıdan”* ifadesiyle giriş yaparak, anlaşma hükümlerine uyulmadığını, üniversiteden anlaşma şartının yerine getirilmesinden başka bir istekte bulunmadığını, şartlar kabul edildiyse buna uyulması gerektiğini, fakat kataloğun

hazırlanmadığını bu yüzden anlaşma şartının yerine getirilmediğini ve bağışın da tekemmül¹⁸ etmediğini dile getirmiştir. Bununla birlikte sonradan üniversiteye gönderdiği 20 sandık kitabın masrafını kendisi karşılamak kaydıyla geri gönderilmesini sitemli bir ifadeyle belirterek “*şayet bu sandıkların evvelkilerin devamı olduğu üniversitece kabul edilirse, mevcut hükümler bu kitaplar hakkında da uygulanır ve mutabakat yazı ile bildirilir*” diyerek iyi niyetini göstermiştir. Kataloğun tam olarak hazırlanmamasının kendisini hayal kırıklığına uğrattığına vurgu yaparak kitapları hakkında “*bunlarsız bir üniversite düşünülebilir mi?*” diye belirterek bağışladığı koleksiyonun ve yayınları içeren kataloğun araştırma ve eğitim hayatı için kıymetini ve önemini ortaya koymuştur (Bkz. Ek 10).

15 Temmuz 1966 tarihli mektup (M31) Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü'ne gönderilmiştir. Özege mektubunda 8 Haziran 1966 tarihinde üniversiteye gönderdiği mektubuna¹⁹ gönderme yaparak, iki husus hakkında bilgi istediğini, bunların ilkinin bağış şartı olan ve teksir edilmiş kataloğun henüz yapılmamış olan indeksi ve anlaşmaya göre kataloğun onlu tasnife göre hazırlanması olduğuydu. Bunların hazırlanmadığını ve hibe şartının yerine getirilmediğini ve netice itibarıyla akdin tamamlanmadığını yazarak, “çok korkuyorum ki bu kısmın hallini hukuk adamlarından beklemek icap edecektir” demektedir. İkinci hususun ise, gönderilen on 12 sandık ile sevke hazır 10 sandıktaki 5-6 bin kadar tahmin edilen kitaplar için aynı şartlar altında yapılacak olan ek kataloğun hazırlanmasıydı. Söz konusu kitapların ilk anlaşmanın devamı ve aynı hükümlere tabi olduğunu beyan ederek, bu düşüncemde yanılmış olabilirim diye yazmaktadır. Özege, bir anlaşmaya dayanmaksızın ve bir hata neticesi olarak gönderdiğini belirttiği 12 sandık kitabın tarafına geri gönderilmesini, şayet üniversite ilk anlaşmanın devamı şeklindeki görüşüne katılıyor ise, sandıkların gönderilmemesini ve bunların ek kataloğunun teksir işinin hangi tarihte biteceğinin kesin olarak tarafına bildirilmesini isteyerek, mektubuna kısa zamanda cevap beklediğini belirtmiştir. İfadelerden Özege'nin yine bağış koşullarına gönderme yaptığı düşüncelerini bu çerçevede Rektörlüğe iletildiği anlaşılmaktadır. Mektupta her ne kadar bağış pişmanlığı içeren ifadeler yer alsada “*şayet üniversite ilk anlaşmanın devamı şeklindeki görüşüne katılıyor ise*” diyerek aslında sadece bağış şartlarının yerine getirilmesini istediğini altını çizerek vurgulamıştır.

16 Ağustos 1966 tarihli mektup (M32), M31'deki düşüncelerinin teyidini içermektedir. Mektubunda anlaşmazlık konusuna değinen Özege devamında şunları yazmıştır: “*Kitaplarımı bazı şartlarla bağışlamak istediğimi bildirmem üzerine üniversitece ne olduğu sorulan şartlarımı 28 Nisan 1961 tarihli mektubumla bildirmiştimm. O zaman aslı ile beraber makinede çıkan kopyasını ilişik olarak taktim ediyorum. Bu şartlar üniversitenin 12 Temmuz 1961 tarihli yazısı ile kabul edilmiştir. Aramızdaki anlaşma bu iki vesikaya dayanmaktadır... Kitaplar 1961 Kasım ayında üniversitenin eline varmıştır. Kesirleri katmayarak 1963 senesi Haziranı sonunda bitmesi ve bana teslim edilmesi*

18 Gelişim, olgunluk

19 Maalesef bu mektup arşivde bulunmamaktadır.

gereken kataloğ [katalog] yazışmalar ve uzatmalarla üniversiteye ancak 1965 Nisanında [Nisan'ında] gönderildi. Fakat kataloğ [katalog] şartlardaki "Aşari tasnife göre konu endeksi"ni [indeksini] ihtiva etmiyordu. 6 Nisan 1965 tarihinden beri de şartın bir kısmının yerine getirilmesini rica etmekteyim. Yukarıda verilen izahat üniversiteyi tatmin etmezse aramızdaki anlaşmazlığın bir mahkeme kararıyla [kararıyla] halli zaruri bir netice olacaktır". Özege ayrıca gönderdiği 12 sandık ve sevke hazır 10 sandık kitap için ek kataloğun hazırlanması hususunun anlaşmazlık konusu haline geldiğini belirtmiştir. Bu kitapların da belirtilen şartlara tabi olduğunu ifade ederek eğer bu şartlar yerine getirilmezse, gönderilen 12 sandığın üniversiteye yapılan masrafların ödenmesi karşılığında kendisine iade edilmesini istemektedir. Devamında Özege üniversitenin kataloğun noksan kalan kısmını tamamlayıp tamamlamayacağını ve sözü edilen 12 ve 10 sandık kitabın muhteviyatı hakkındaki görüşlerini bildirmesini istemektedir. Özege'nin tereddüt ettiği konunun temelini kataloğun istediği şekilde yapılmamasına dayandığını söylemek mümkündür.

29 Aralık 1966 tarihli mektupta (M36) Özege "15 Ağustos 1966 tarihli yazıma cevap olan 20 Aralık 1966 tarihli mektubunuzu saygı ile aldım. Üzülerek çıkardığım netice hibe şartlarından olan kataloğun aşari tasnife göre hazırlanacak olan endeksinin [indeksinin] yapılamayacağı oldu. Bu konuda bir seneden fazla zamandır yazılanları tekrarda bir faide [fayda] olmadığına göre bu hususta söz ve kararı evvelki mektuplarımdan birinde de yazdığım vechile bir mahkemeye bırakmak icap etmektedir" demektedir. Özege'nin ortaya koyduğu şartlara yönelik beklentilerinin karşılanmadığını sürekli dile getirmesi aslında iyi niyetinin bir göstergesidir. Aslında kataloğun istediği şekilde hazırlanması bunun kanıtıdır. Fakat Atatürk Üniversitesi'nin yeni kurulması ve bu alanda uzman personel azlığı²⁰ muhtemeldir ki Özege'nin isteklerinin tam karşılanmamasının en önemli gerekçelerindendir. Belki de bu durum iletişimsizliğin ve üniversitenin kendini tam ifade edememesinin bir sonucudur.

8 Nisan 1968 tarihli mektubu (M38) Özege, Erzurum'daki avukatı Turgut Ilıcalı'ya yazmıştır. Mektup üniversite arşivinde yer aldığı, bağışla doğrudan ilgili olduğu ve Erzurum'a gönderildiği için Özege'nin Atatürk Üniversitesi'ne gönderdiği mektuplar kapsamında değerlendirilmiştir. Özege mektubunun girişinde Ilıcalı'ya davanın seyri hakkında kendisine gönderdiği mektubu aldığından bahsederek bunun için teşekkür etmiştir. Bu mektupta üniversiteye açtığı davanın gerekçesini açık bir şekilde izah ederek şunları yazmıştır: "benim işde [işte] ve davada gayem kitapları geri almak değil. Lüzumlu gördüğüm ve o zamandan beri şahid [şahit] olduğum olaylar dolayısıyla lüzumunu bir kat daha hissettiğim ek kataloğun yapılması ve hâlâ maddi ve manevi külfetlerle teker teker biraz daha tamamlamaya çalıştığım kolleksiyonun [kolleksiyonun] bölünmemesidir". Ek kataloğun yapılmasını istediğini, fakat buna dair tek bir kelime

20 Bununla birlikte Atatürk Üniversitesi'nin kurumsallaşma sürecini hızlandırmak ve yetişmiş personel ihtiyacını karşılamak üzere, 1962 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Amerikalı uzman Arthur J. Vennix'in Atatürk Üniversitesi Kütüphanesinin kuruluş ve müesseseye eleman yetiştirilmesi işlerinde iki yıl müddetle çalıştırılması kararlaştırılmıştır (T.C. Başbakanlık kanunlar...1962).

yazılmadığını ve söylenmediğini ve aynı durumun dava sürecinde de devam ettiğinin avukata gönderilen mektuptan da anlaşıldığını beyan ederek *“bugün on beşe balığ olan sandıklar muhteviyatına ait ek kataloğun makul bir müddet içinde yapılip teksir edilmesi usulü dairesinde Üniversitece teahhüt [taahhüt] edildiği takdirde açılmış davadan ve bağıştan rücu talebinden vaz geçmeğe razıyım”* demektedir. Burada Özege'nin dava açmasının en önemli nedeninin, sadece ek kataloğun yapılmasını ve dermenin bölünmemesini sağlamak olduğu söylenebilir. Özege'yi bu sürece sevk eden nedenler, defalarca gönderdiği mektuplara karşılık alamaması, koleksiyonun bölünmemesi talebinin yerine getirilip getirilmediğini bilmemesi ve gönderdiği sonraki yayınlara yönelik ek kataloğun yapılip yapılmayacağına dair kendisine bir bilgi verilmemesidir. Yine de avukatına gönderdiği mektupta, iyi niyet ve alicenaplığını göstererek üstün bir karakter örneği sergilemiştir.

28 Mart 1969 tarihli mektupta (M39) Özege üniversitenin kendisine gönderdiği iki nüsha ek kataloğa teşekkür ederek *“yalnız [yalnız] bu gönderişin evvelce olduğu gibi üniversite yayınlarından gönderilmek nezaketinde bulunulan kitaplar mahiyetindemi [mahiyetinde mi], yoksa bağış şartlarının bir kısmının yerine getirilmesi düşüncesiylemi [düşüncesiyle mi] olduğunu kestiremedim”* demektedir. Mektubun son kısmında ise Özege, *“üniversitece zaten üzerinde durulmayan ve aradan uzun zeman [zaman] geçtiği için Eylül 1967 tarihinden beri hâlâ devam etmekte olmasına rağmen unutulmuş olduğunu tahmin ettiğim bir davamız bulunduğunu hatırlatmak istedim. Bu vesile ile de derin saygılarımın kabulünü rica ederim”* yazarak nükteli bir hatırlatma yapmak istemiştir. Ayrıca Özege'nin dava açtığı bir kuruma sonsözünde *“bu vesile ile de derin saygılarımın kabulünü rica ederim”* yazması, ne kadar kibar bir insan olduğunu da göstermektedir.

Özege 30 Aralık 1970 tarihli mektubu (M40) dönemin rektörü Prof. Dr. Kemal Bıyıkoğlu'na hitaben yazmıştır (Bkz. Ek 11). Özege mektubun girişinde *“bu mektubum Rektörlüğe değil bu makama geldikten sonra muhtelif vesilelerle şahsıma iltifatlarını esirgememek nezaketinde bulunan Sayın Kemal Bıyıkoğluna [Bıyıkoğlu'na] hitap etmektedir”* diyerek Sayın Rektörün kendisi ile yakından ilgilendiğinden bahsetmektedir. Mektubun devamında şunları yazmıştır: *“Bildiğiniz uzun ve üzücü dava sonunda almış olduğum kesinleşmiş ilamı son bir tecrübede bulunmak fikriyle icraya koymamıştım. Araya tatil ayları girdi. Bu vesile ile İstanbulla [İstanbul'a] gelmiş olan öğretim üyelerinden bazı zevat ile bu meyanda Sayın Fahrettin Kırzioğlu ile hasbihalde bulunurken bütün geçmişlere rağmen Üniversite 28 Şubat 1967 tarihli ihtarnamede sözü geçen şartları yerine getirirse ilamın icraya konmasından vaz geçeceğimi ve evvelce bağışın devamı olarak teslim hazırladığımı bildirdiğim ve bugün sayısı 25 sandığa yükselen kitapları da vereceğimi söylemiştim”*. Özege'nin bu sözlerinden üniversiteye açtığı davanın aslında sembolik bir dava ve amacının ise ortaya koyduğu şartların yerine getirilmesini sağlamak olduğu anlaşılmaktadır. 70 yaşında olmasına karşın bu süre zarfında hiç durmadan sahafları gezerek yine sandıklar dolusu kitap toplayan Özege'nin bu durumu bir bibliyofil ve bibliyoman olduğunu kanıtlamaktadır. Özege bu mektubunda (M40) üniversiteye göndereceği yeni kitaplarla birlikte dört şart daha öne sürmüştür.

Bunlar,

1. İlk dört ciltlik katalogda [katalogda] yazılmış kitaplardan sonra verdiğim ve şimdi vereceğim kitaplar ilk başışın devamıdır ve aynı şartlara sahiptir.
2. *Bu sebeple bunlar için 28 Nisan 1961 tarihli mektubumda yazdığım şekilde tek bir ek katalog [katalog] en geç 1971 senesi sonuna kadar yapılarak teksir ve yüz nüshası bana verilecektir.*
3. *Asıl ve ek kataloga ait aşari usule göre (Dewey onlu sistemi)²¹ bir endeks [indeks] yapılacaktır.*
4. *Yukarıdaki üç maddedeki şartların kabul edildiği ve yerine getirileceği üniversite tarafından bana yazı ile teyit edilecektir.*

Mektubun sonunda Özege, “müspet bir sonuca varıldığı takdirde dördüncü maddede sözü geçen yazıyı alır almaz yirmi beş sandığıda [sandığı da] hemen üniversiteye teslim edeceğim” diye yazmaktadır. Özege 22 Mart 1971 tarihli mektubunda (M41), M40’ın içerdiği bilgiler tekrarlanmaktadır. Özege bu mektubunda M40’da öne sürdüğü şartları yineleyerek bu şartlar “Üniversitece kabul ediliyorsa açıkça teyidini rica eder üstün saygılarımı tekrarlarım” diye belirtmektedir.

2 Ağustos 1971 tarihli mektup (M42), üniversitece şartların kabul edilmesinden sonra gönderdiği mektuptur. Özege mektupta, “22 Mart 1971 tarihli mektubumdaki şartların, ayrıca tesbit [tespit] edilen müddetler hariç, tamamen kabul edildiğini bildiren 30 Nisan 1971 tarih ve 670/122/2762 sayılı ve 17 Temmuz 1961 tarih 670/281, 4594 sayılı yazılarınızı saygı ile aldım. Ambalajı yapılmış yirmi altı sandık kitabı münasip göreceğiniz şekilde hemen aldrabilirsiniz. Bu vesile ilede [ile de] derin saygılarımın kabulünü rica ederim” demektedir.

28 Eylül 1971 tarihli mektupta (M43) Özege mektubun giriş kısmında “kitapların aldrılması için görevlendirilen Sayın Yaşar Günay vasıtasıyla [vasıtasıyla] 193-220 numaralı 28 sandık kitap 28 Eylül 1971 tarihinde ambara teslim edildi” yazmaktadır. Bu tarihe kadar Özege’nin toplamda 220 sandık yayını üniversiteye gönderdiği anlaşılmaktadır. Ulaşılan en son mektupta ise (M68 kodlu mektup) 240 sandık kitabın gönderildiği belirlenmiştir. Başışlarının kaydını tutması Özege’nin çalışma prensiplerine bağlı biri olduğunu göstermektedir. Yine bu mektupta gönderilen 28 sandık kitabın tek bir ek katalogda birleştirilmesi istenmekte, kendi yanında tuttuğu kitapların ölümünden sonra üniversiteye teslim edileceğinden bahsetmektedir. Mektubun son kısmında Özege “hazırlanan katalog [katalog] müsveddeleri teksir için mumlu kâğıda yazılmadan evvel parti parti bana gönderilecek olursa mühtemel [muhtemel] ve mevcut yanlışlıkların [yanlışlıkların] önü alınmış olur düşüncesindeyim” demektedir. Özege’nin üniversiteye bu yardım ve destek teklifi ile O’nun yardımsever ve iyilik yapmağı kendine ilke edinen biri olduğunu anlamaktayız.

21 Dewey Onlu Sınıflama Sistemi

15 Nisan 1972 tarihli mektupta (M47) Özege mektubun girişinde “28 Eylül 1971 tarihinde aldırılan son partiden sonra elime geçen kitapları aynı şartlarla bağışın devamı olarak koleksiyona [koleksiyona] ilave edilmek üzere dün (14 Nisan 1972) Taciroğlu Umumi Nakliyat ve Ticaret A.Ş. vasıtasıyla 221-222 sandıklar içinde üniversite adresine gönderdim” diye yazmaktadır. Özege’nin sürekli kitap topladığı aşağıda verilen 2 mektuptan anlaşılmaktadır. 12 Mayıs 1972 tarihli mektupta (M49) Özege “ek kataloğ’un [kataloğun] hazırlanıp teksiri için evvelce tespit edilen ve 30 Haziran 1972’de sona erecek olan müddetin, belirtilen gerekçeleri göz önünde tutarak, isteğiniz vechile [veçhile] Ağustos 1972 sonuna kadar uzatılmasına mutabıkım” diyerek iyi niyetini bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu mektup Özege’nin halden anlayan ve anlayışlı bir karaktere sahip olduğunu göstermektedir. Devamında mektupta Özege şunlardan bahsetmiştir: “...Karadeniz Teknik Üniversitesi Profesörlerinden Sayın Naci Yüngül den [Yüngül’den] aldığım bir mektupta Üniversiteniz öğretim üyelerinden Sayın Doçent Doktor Muammer Kemal Özergin vasıtasıyla gönderdiği yedi eserinin koleksiyondaki [koleksiyondaki] kitaplara ilavesi ve ek kataloğa alınması istenmektedir. Aynı şekilde merhum Hamamizade İhsan’ın kitaplarından bir kısmının da vasıtasıyla oğlu Orhan Hamamioğlu tarafından gönderileceği bildirilmektedir. Her iki partinin de alındığında koleksiyona [koleksiyona] ilave ve ek kataloğa alınmasını rica ediyorum”. Bu bilgiden Özege’nin yaptığı çalışmalara katkı sağlamak isteyen insanların olduğunu anlıyoruz. Bununla birlikte Özege’nin yayın topladığı sırada bazı insanların sahip oldukları yayınları Özege’ye verdikleri anlaşılmaktadır.

28 Mayıs 1974 tarihli mektupta (M66) Özege “evvelki bağışlarımın devamı olarak bugün Almışdört Umumi Nakliyat şirketi vasıtasıyla üniversite kütüphanesi adresine 224-230 numaralı sandıklar içinde yedi sandık kitap gönderdim” diye yazmıştır. Ayrıca tarihi olmayan mektupta (M68) Özege “Kitap bağışımın devamı olarak ve aynı şartlarla 14 Ocak 1976 tarihinde şehrimiz Altmış Dört Umumi Nakliyat Ambarı vasıtasıyla “Atatürk Üniversitesi kütüphanesi” adresine 231-240 numaralarını taşıyan on sandık kitap gönderdim” ifadesi yer almaktadır. Özege’nin ölümünden dört sene öncesine kadar ve ana bağışın yapıldığı tarih olan 1961 yılından 1976 yılına kadar on beş yıl boyunca sürekli kitap topladığı ve bunları peyderpey üniversiteye sandıklarla gönderdiği anlaşılmıştır. Ana bağışla birlikte bu sandıkların toplamı 240’dır. Özege’nin yazmış olduğu diğer mektuplar çoğunlukla kataloğun nasıl yapılması ve kitap fişlerinin nasıl çıkarılması ile ilgilidir. Bu yüzden bu mektuplar inceleme dışı bırakılmıştır.

Mektupların İçerdiği Konular

Özege’nin Atatürk Üniversitesi’ne yazmış olduğu mektupların içerikleri incelendiğinde doğal olarak bu mektupların önemli bir kısmının bağış işlemi ve süreçleri ile ilgili olduğu görülmektedir. Mektupların içerdiği konular aşağıda yer alan tabloda genel konular halinde sınıflandırılmıştır.

Tablo 1. Özege'nin Mektuplarının İçeriğinde Yer Alan Genel Konular

Bağış şartları	M1, M2, M3, M5, M7, M21, M25, M28, M30, M31, M32, M40, M41, M42
Katalog ve fişler	M2, M3, M5, M8, M9, M10, M11, M12, M13, M14, M15, M16, M17, M21, M22, M23, M24, M28, M30, M32, M36, M38, M40, M41, M43, M44, M47, M49, M50, M51, M52, M53, M54, M55, M56, M57, M58, M59, M60, M61, M62, M63, M64, M65, M67, M68
Kitap gönderimi	M3, M4, M28, M31, M42, M43, M44, M47, M48, M66, M68
Bilgi isteme	M3, M4, M5, M6, M7, M20, M22, M23, M25, M41, M47, M49, M53, M57, M64, M66, M67
Şikâyet, sitem ve cevap bekleme	M7, M25, M26, M29, M30, M31, M33, M34, M40, M63, M65
Davet	M37
Kütüphanenin hizmete açılması	M18
Üniversiteden yayın ve katalog alımı	M19, M20, M26, M27, M39, M45, M46, M52
Dava	M36, M38, M39
Bilgi verme	M35

Tablo 1 incelendiğinde Özege'nin mektuplarının çeşitli içerikler ve konular taşıdığı görülmektedir. Bir mektupta bazen birden fazla konuya temas edilmiştir. Mektuplarında en çok, bağışladığı koleksiyonun kataloğunun nasıl yapılması gerektiğine yönelik, fişler dâhil, yönlendirici bilgilerin bulunduğu konu yer almaktadır. Mektupların yukarıda yer alan içerik dağılımlarından yola çıkılarak, Özege'nin ortaya koyduğu çaba ve gayretin en temel amacının, koleksiyonun kataloğunu oluşturmak ve koleksiyonu denetim altına alarak kullanıma hazır hale getirmek olduğu kanısına varılabilir.

Sonuç ve Değerlendirme

Seyfettin Özege Cumhuriyet tarihinin en önemli kitap toplayıcısı ve koleksiyonerlerinden biridir. Kitaba düşkünlüğü ve kitap merakı, O'nun bugün bile gıpta ile bakılan büyük bir kütüphane ve koleksiyon oluşturmasına neden olmuştur. Oluşturduğu koleksiyonunu Atatürk Üniversitesi'ne bağışladığını, 28 Nisan 1961 tarihinde Üniversiteye gönderdiği ve şartlarını öne sürdüğü mektup ile bildirmiştir. Ana bağışın yapılmasından 1976 yılına kadar, ana bağış dâhil, çeşitli zamanlarda toplamda 240 sandık yayın göndermiştir. 28 Nisan 1961 tarihli mektubunda (M1) kendi deyimiyle bunların *"tahmini olarak yüzde seksenini eski harflerle basılmış Türkçe kitaplar teşkil eder"* diye yazmaktadır. Bu yayınların önemli bir kısmını kitaplar oluşturmaktadır. Türkiye'de matbaanın kuruluşundan (1727) yeni harflerin kullanılmaya başlandığı 1928 tarihine kadar, Türkçe olarak basılmış kitap, risale, gazete ve mecmularla birlikte ilkökul kitapları, reklam tanıtımları, ticarethane katalogları ve alanlarında temel kaynak kabul edilen pek çok yayının mümkün olduğu

kadar büyük bir kısmını bir araya getirmek amacıyla toplamıştır.

Özege, 1961 yılında Atatürk Üniversitesi'ne şartlı bağış kararı almasıyla birlikte, bağış koşulları, bağışladığı koleksiyon ve koleksiyona ait kataloğunun hazırlanması ile ilgili olarak yaklaşık 15 yıl boyunca üniversiteye mektuplar yazmıştır. Belirlenen mektupların toplam sayısı 68'dir. Bunun dışında Atatürk Üniversitesi'ne gönderilen fakat üniversitenin arşivinde bulunmayan mektupların olduğu, Özege'nin 15 Temmuz 1966 tarihli M31 kodlu ve 27 Haziran 1964 tarihli M21 kodlu mektuplarından anlaşılmaktadır. Nitekim 27 Haziran 1964 tarihli M21 kodlu mektubunda "10 Haziran 1964 tarihli 670/285-1541 sayılı tezkerenize cevap olarak yazdığım 17 Haziran 1964 tarihli henüz cevap alamadım"; aynı şekilde 15 Temmuz 1966 tarihli M31 kodlu mektubunda ise "8 Nisan 966 günlü mektubuma cevap olarak yazılan 23 Mayıs 966 tarih ve kütüphane işleri 670/453-1958 yazınızı zamanında [zamanında] saygı ile aldım" demektedir. Nitekim Özege'nin göndermiş olduğu söz konusu bu iki mektuba ulaşamamıştır.

Özege'nin üniversiteye göndermiş olduğu mektuplara bakıldığında temelde bağış şartlarının yerine getirilmesi taleplerinin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Buna bağlı olarak şartlardan biri olan, kitapların teslim tarihinden itibaren en geç 1 yıl içinde kitap adına göre düzenlenmiş ve sonuna Aşari Tasnif'e (Dewey Onlu Sınıflama Sistemi) göre konu indeks eklenmiş alfabetik bir kataloğun basılması şartı çerçevesinde kataloğunun hazırlanmasını istediği mektupların çoğunlukta olduğu anlaşılmaktadır. Özege kitaplara yönelik örnek fişler göndererek fişlerin nasıl çıkartılması ve kataloğun nasıl tanzim edilmesi gerektiği hususunda çeşitli bilgiler sunarak yönlendirmeler de yapmıştır. Bu bağlamda, gönderdiği mektuplarda katalog ve fiş konusunun en çok ele alınan konu başlıkları arasında öne çıktığı anlaşılmaktadır. Ayrıca talepleri doğrultusunda katalog çalışmasının nasıl yapıldığına ve bağış sürecinin istenilen şekilde yürüyüp yürümediğini anlamak adına mektuplarında çeşitli defalar bilgi istediği görülmektedir. Yine bu mektuplara bakıldığında çoğunlukla dönemin Atatürk Üniversitesi rektörlerine gönderildiği hitaplardan ve mektup içeriklerinden anlaşılmaktadır.

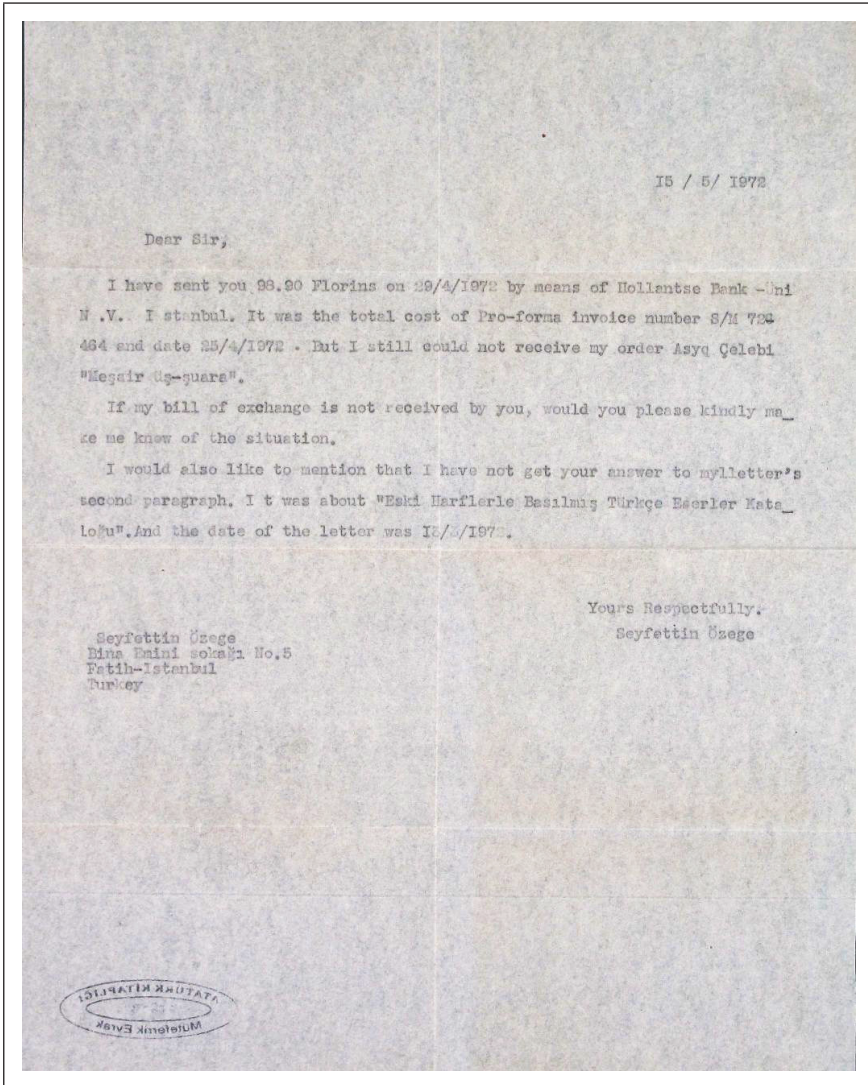
Özege hakkında biyografik bilginin yetersizliği, O'nun tam anlamıyla tanınmamasına neden olmuştur. Bununla birlikte yaşamının merkezine kitapları koyan ve bu uğurda ciddi maddi ve manevi fedakârlıklar yapan biri olduğu, oluşturduğu çok kıymetli koleksiyondan anlaşılabilir. Fakat O'nu ismen tanıyan ve bilen kişilerin yine de O'nun hakkında bazı hususları merak ettikleri bir gerçektir. Atatürk Üniversitesi'ne gönderdiği mektuplara bakarak, kullandığı ifadeler ve ortaya koyduğu bakış açısı çerçevesinde O'nu nispeten tanımak olasıdır. Nitekim Türkçeye hâkim ve Türkçeyi çok iyi kullanan biri olduğu, mektuplarındaki dil, sözcük ve gramer kullanımından anlaşılmaktadır. Kullandığı hitap ve sözcüklerinden mütevazı olduğu ve muâşeretini çok iyi bildiği görülmektedir. Yine mektuplardan yola çıkarak şu özelliklere sahip olduğu söylenebilir. Eğitime, eğitim kurumlarına, ilme ve ilim adamlarına değer veren bir kişidir. Tüm ömrünü yayın toplamaya adanmış biri olarak topladığı yayınları toplumun ve insanların hizmetine sunan bir vatanseverdir. Açık sözlü, iş takipçiliği ve iş ciddiyetine

sahip olan ayrıca bir işi başarılı bir şekilde sonlandırma prensiplerini benimseyen biridir. Dostluğa önem veren biridir. Nitekim kısa süreli görüşmüş olsa da tanıdığını düşündüğü ve samimi bulduğu insanlarla dostluk kurabilen bir kişiliğe sahiptir. Kibar, cömert, alicenap, yardımsever ve iyilik yapmayı kendine ilke edinen biridir. Halden anlayan anlayışlı bir karaktere sahiptir. Çok önemli kültürel bir çalışma ortaya koyan Özege'nin daha çok tanınması ve özellikle yeni kuşaklara yaptığı örnek çalışmaların anlatılması adına çeşitli bilimsel yayınlar hazırlanması ve etkinlikler düzenlenmesi gereklidir. Bu bağlamda ortaya konulan bu çalışma, Özege'yi tanımak ve yaptıklarını anlamak adına önemlidir.

Kaynakça

- Analyze a written document.* (t. y). https://www.archives.gov/files/education/lessons/worksheets/written_document_analysis_worksheet_novice.pdf adresinden erişildi.
- Ata Tarihçe.* (t. y). <https://atauni.edu.tr/ata-tarihce/kurumsal> adresinden erişildi.
- Berker, A. ve Parmaksızoğlu İ. (1958). *Yazma ve eski basma kitapların tasnif ve fişleme kılavuzu ve İslam dini ilimleri tasnif cetveli*. İstanbul: Maarif Basımevi.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>
- Efe, F. (2003). Şeyh Şamil'in mektuplarının içeriz analizi. *İslami Araştırmalar Dergisi*, 16(2), 263-280. http://isamveri.org/pdfdrg/D00064/2003_2/2003_2_EFEF.pdf adresinden erişildi
- Günaydın, Y. T. (2013, 16 Mart). *Eski harfli matbu kitapların serdari*. <https://www.dunyabizim.com/portre/eski-harfli-matbu-kitapların-serdari-h12853.html> adresinden erişildi.
- Hayatı ve eserleri başlıklı Seyfettin Özege hakkında el yazısı metin. (t. y). İBB Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşiv ve e-Kaynaklar (Demirbaş no. Bel_Mtf_50000, Yer no. [t. y]). <http://ataturkkitapligi.ibt.gov.tr/yordambt/yordam.php?aTumu=> adresinden erişildi.
- Özege, S. (1963, 18 Kasım). Özege tarafından Türk Tarih Kurumu'na eski harfli eserler hakkında yazılmış yazı. İBB Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşiv ve e-Kaynaklar (Demirbaş no. Bel_Mtf_50817, Yer no. 18.11.1963). İBB Atatürk Kitaplığı, İstanbul. <http://ataturkkitapligi.ibt.gov.tr/yordambt/yordam.php?aTumu=> adresinden erişildi.
- Özege, M. S. (1957a). Bir bibliyografımız Nurullah Pertevoğlu. *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, 6 (4), 89-96.
- Özege, M. S. (1957b). *Bir bibliyografımız Nurullah Pertevoğlu (1894-1956)*. İstanbul: [yayl. yok].
- Silverman, D. (2018). *Nitel verileri yorumlama* (E. Dinç, Çev. Ed.). Ankara: Pegem Akademi.
- T. C. Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi. (1962, 6 Ağustos). Kararname. [Amerikalı Prof. Arthur J. Vennix'in Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi'nin kurulması ve bu kuruma eleman yetiştirilmesi işlerinde çalıştırılması]. CADB. 7846-27283, 165.35.7, 30.18.1.2. Devlet Arşivleri Başkanlığı, Ankara.
- Utku, A. (2014). *Kitaplar kitabı'na adanmış bir ömür: M. Seyfettin Özege*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

EKLER

Ek 1. İngilizceyi bildiğine dair mektup

Istanbul 24 Nisan 1967

35

T.C. Atatürk Üniversitesi
Rektörlüğü
Erzurum

Üniversitenizi ziyaret için göndermek
lutfunda bulunduğunuz 12/17 Nisan 1967 tarihli
davet mektubunuzu şükran ve memnunlukla aldım.

Durumumun böyle bir seyahate müsaade
etmemesi dolayısıyla bu nazik davete icabet
edemediğim için cidden üzgünüm.

Teşekkürler eder,derin saygılarımtetek-
rarlarım.

Seyfettin Özege

Seyfettin Özege

Kutuphaneye
1024

Kutuphaneye
J. Denizli

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ	
Kayıt No:	1503
Tarih:	24.4.1967
Değer:	

Ek 2. Davet mektubu (M37)

Istanbul 28 Nisan 1961

T.C. Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü
ERZURUM

19 Nisan 1961 tarih ve kütüphane işleri II29 sayılı yazınızı saygı ile aldım. Dr. Niyazi Akı vasıtasıyla arz ettiğim vechile kitaplarımı Atatürk Üniversitesine bağışlamak istiyorum. Bu hususta aradığım şartları iki madde de hulasa etmek kabildir :

1 - Kitapların, tesellümü tarihinden itibaren en geç bir sene zarfında ilişikte takdim ettiğim örnekte görülecek malumatı havi, kitap ismine göre tertip edilmiş ve sonuna aşarı tasnife göre konu endeksi ilave edilmiş alfabetik bir kataloğunun bastırılması

2 - Aşağıda bir münasebetle temas edileceği üzere bir kül teşkil eden bu koleksiyonun birbirinden ayrılıp parçalanmamasıdır. Bu hususlar Üniversiteye yazılı olarak tarafıma teyid edilecektir.

Kitapları İstanbuldaki evimde teslim edeceğim. Bir kısmı esasen tahta hariç, imkân nisbetinde sandıklara koymağa çalışacağım. Sandığa koymadıklarımı da paket yapacağım.

Yalnız şahsi çalışmalarım için bana lüzumu olan bibliyografyaya ait kitaplarla bazı lügat ve ansiklopedileri ve bir kısım biyografiye ait eserleri yanımda alıkoymak istiyorum. Bunların da mülkiyeti şimdiden Üniversiteye intikal edecek, diğerleri arasında kataloğda yer alacak ve ancak ölümüne kadar bende emanet olarak kalacaktır. Bu hususta Üniversite tarafından lüzumlu görülecek her hangi bir formaliteyi yerine getirmeğe hazırım.

Sayın Bay Niyazi ile kendilerinin İstanbuldan ayrılmak üzere ve fazla meşgul bulunduğu bir zamanda görüştüğümüz için sözü edilen kitaplar hakkında belki fazla bilgi verememiştim. Bu fırsattan faydalanarak kısaca arz edeyim:

Sayıları on beş, on altı bin civarındadır. Tahmini olarak yüzde sekseni eski harflerle basılmış türkçe kitaplar teşkil eder. Geri kalan kısmıdır. Kitaplar; evvela alakadar olduğum muhtelif mevzulara ait eserleri tedarik etmek gayesiyle işe başlanmışken sonradan Türkiye'de matbaanın kuruluşu tarihinden yeni harflerin kullanılmağa başlandığı 1928 tarihine kadar türkçe olarak basılmış kitap, risale, gazete, mecmuaların mümkün olduğu kadar büyük bir kısmını bir araya getirmek maksadıyla daha geniş ve umumi bir hedef göz önünde tutularak toplanmıştır. Onun için içerisinde elifbe ve ilk mektep kitapları, reklam prospektüsleri, ticarethane kataloğlarından, sahalarında me' haz ad olunan ana eserlere kadar her çeşit ve ölçüde olanları vardır. Bir kısmı ciltli bir kısmı ciltsizdir.

efett

./.

Ek 3. Bağış koşullarını içeren mektup (M1)

Bugünkü mevcudıyla bu gayeyi tamamen tahakkuk ettirememiş olmakla beraber yine de bu haliyle ve bu maksada göre bütünü'nün bir kolleksiyon olarak telakki edilmesini ve birbirinden ayrılmamasını zaruri görmekteyim. Muhteviyatı hakkında daha fazla bilgi alınmak istenilirse her hangi bir vesile ile İstanbul'a gelecek olan Üniversite mensupları defter halinde ve giriş sırasıyla kaydedilmiş listeleri görebilirler.

İstenilecek diğer malumat için her zaman emirlerinize amade olduğumu ilave ederek derin saygılarımı arz ederim.

Fen - Edb. Fak.

Seyfettin Üzege

Genel Kurul Toplantısında

[Signature]

Okunması uygundur

2-5-1961

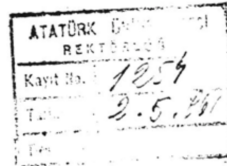
Kitapların alınması ile alakalı işlem yapılması ricaısıyla, G. Sen.

15-5-1961

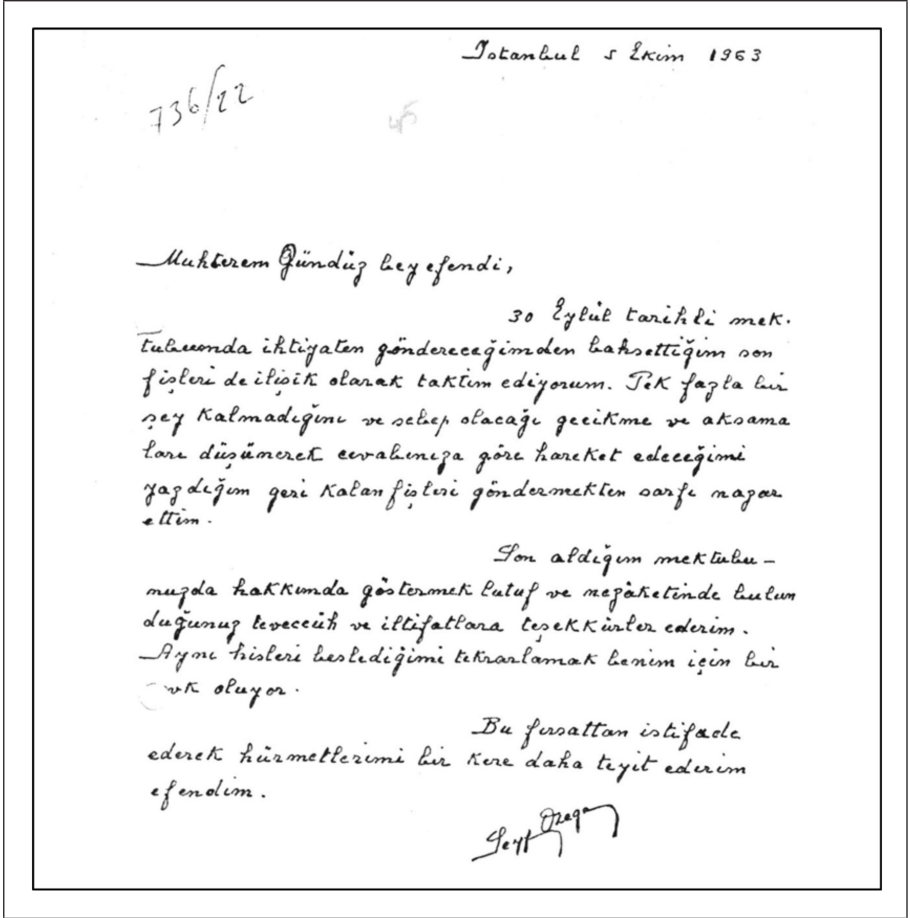
Kütüphane Müdürlüğüne

16-5-1961

[Signature]

Ek 3 devam

Ek 4. Saygı ifadelerini içeren mektup (M15)

Istanbul 9 Ekim 1964

T.C. Atatürk Üniversitesi
Rektörlüğü

Erzurum

24 Haziran 1964 tarih ve kütüphane işleri 309/670 sayılı yazınızın en kısa zamanda bitirilmesi için gayret gösterildiği bildirilen katalogun basılma ve ya teksir işi müddetini 27 Haziran tarihli mektubumla son ve kesin olarak 1964 Eylülü sonuna kadar uzatmış idim.

Bu tarihin de geçmiş olmasına rağmen bu hususda hiç bir malumat lutfunda bulunulmadı . Son durum hakkında aydınlatılmama rica eder, derin saygılarımı tekrarlarım.

Seyfi Özege

Kütüphane Mot. ne
14.10.64
D. J. C. K.

Seyfi Özege

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	
REKTÖRLÜĞÜ	
Kayıt No:	4121
Tarih:	10.10.1964
Dosya No:	

Ek 5. Seyfi Özege adını kullandığı mektup (M22)

İstanbul 17 Nisan 1962

Sayın Bay Profesör,

Kitaplarımı bazı şartlar altında Atatürk Üniversitesine bağışlamıştım. Bunların tasnifi işini üzerinize almak lutfunda bulunduğunuzu ve iaaliyete geçtiğinizi Rektör Beyefendi raporunuzun memnuniyetle öğrenmiş bulunuyorum. Rektör Beyefendi raporunuzun bir suretini de yazılarına eklemek lutfunu esirgememişler. Rapor-daki bazı noktalar tereddüdümü mucip oldu. Belki ben kavrayamadım. Belki de evvelce maksadımı iyi izah edemedim, belki de raporda bana gönderilmesinden bahsedilen listeler Üniversiteye yazdığım 28 Ni-san 1961 tarihli mektupta sözü geçen ve bağış şartlarından bulunan kataloğdan ayrıdır. Onun için bu hususta düşüncelerimi, tamamen şahsı ve hususi mahiyette olarak, zati alinize açıklamayı faydeli gördüm. Kıymetli vakitlerinizi belki de boş yere işgal ettiğimden dolayı özür dilerim.

Şüphesizdirki mevcut kitaplardan mahallinde istifade edile-bilmesi için konu, yazar, kitap isimleri gibi muhtelif esaslara göre tertip edilmiş kataloğlarının elde bulunması zaruridir. Bu sebeple aşağıda arzedeceğim düşünceler olmasaydı bağış şartları arasında bir kataloğ meselesinin mevzubahs edilmesi abes olurdu.

Kütüphanelerimiz eski hariflerimizle basılmış kitaplar baki-mandan hayli fakirdir. Onun için memleketin herhangi bir yerindeki en küçük bir kütüphanedeki kitaplardan müstağni kalınmaz. Onlar-gaki mevcutları bilmekte ancak elde basılmış bir kataloğun bulun-masıyla kabildir. Bu cihetten de pek fakiriz. Gerek Üniversiteleri-mizin gerekse umumi kütüphanelerimizin pek evvelce basılmış ve bugünün ilmi usullerine uymayan alelade kitap listeleri hariç ve yeni yeni basılmaya başlayan bir kaç tanesi müstesna, işe yaraya-cak bir kataloğu yoktur. Bu yüzden aradığı kitapları nerede bul-a-bileceğini tesbit ve o konuda başka hangi kitapların bulunduğunu bilmek ilmi araştırmalarda bulunmak isteyenler için hemen hemen imkânsızdır. Eski hariflerle basılı kitaplarımız için umumi bir bibliyografyamız da yoktur. Bazı mevzulara ait hususi bibliyog-rafiyalarımız da yok denecek sayıdadır. İstanbul kütüphanelerinde bazı çalışmalar yaparken hocalarının verdikleri vazifeleri hazırlayan yüksek mektep talebelerinin, muhtelif gayelerle tezlerini hazırlarken üniversite öğrenci ve mensuplarının, herhangi bir mevzu-da bir kitap yazmak, bir tetkik neçretmek isteyen yazarların, bir konuyu incelemek isteyen meraklıların çektiği sıkıntıyı ve yalnız görmeleri, tetkik etmeleri icap eden kitapları tesbit için kaybet-tikleri zamanı ve hattâ bu zamanın ekseriyetle asıl gayeye ayıra-bildikleri zemandan çok olduğunu üzüntü ile daima gördüğüm için

S. Özege

o/o

S. Özege
17 Nisan 1962**Ek 6. Kataloğun neden basılması gerektiğini şart koştuğu mektup (M2)**

bu sahadaki yokluğu acı acı his etmişlerdim. Bir taraftan bu yoklukları kendi imkân ve hudutları dahilinde birazcık olsun goldurur, ve birgün gelir de eski harflerle basılmış kitaplarımızın bibliyografyasının hazırlanması ciddiyetle ele alınırsa ona materyel teğkil ederve mahallindekinden başka memleketin diğer köşelerindekiler için de bazı bakımlardan faydalı olabilir düşüncesiyle sözü edilen kitapların asgari künyelerini ihtiva eden bir kataloğunun tanzim ve basılmasını şart koymuştum. Bunda hiç bir şahsi gaye düşünmedim. Binaen aleyh gerek sandık sandık ve gerekse umumi olarak çıkarılacak ve bana yollanacak bir listenin, Üniversitece gözetilen hususi bir maksat yoksa, ne bana ne de kimseye pratik bir faide temin etmeyeceği kanaatindeyim. Yukarıda arzı çalıştığım şekildedeki kataloğun bir an evvel tanzimi de gerek kitaplardan gerekse katalogdan istifadeyi geciktirmemek bakımından zaruridir.

Emsâli kataloglar ekseriyetle yazar isimlerine göre tertip ediliyor. Fakat katalogların, bilhassa eski harflerle basılmış kitaplarda, bu usulde tanziminde bizdeki durum dolayısıyla bir takım mahzurlar ortaya çıkıyor. Mesela:

a- Soy adı son zamanlarda kabul edilmiş olduğu için aynı adı taşıyan müellif isimleri birbirine karışıyor, birinin eseri diğeri ne mal ediliyor,

b- Soy adı olanları soyadına, olmayanları adlarına göre tağnife almak mecburiyeti hasıl oluyor, birlik temin edilemiyor. Eser sahibinin evrice tesbit edilemediği hallerde aynı yazarın soy adı almadan evvel yayınladığı kitaplar bir yerde, sonrakiler başka yerde gösteriliyor,

c- Başka dilden çevrilen eski kitaplarımızın bir çoğunda müellif bildirilmemiş olduğundan kitap asıl yerinde gösterilemiyor, bazan tercüme edenin isminde bazan da kitap isminde sıralanıyor,

d- Mütercimlerinde ayrıca zikr ederek atıf yapmak icap ediyor,

e- Esasen müellif mevzu bahis olmayan (kanun, nizamname, talimatname) veya müellifi meçhul olan (ki hayli yekün teşkilecek) kitaplar kitap ismine göre kataloga giriyor,

Ve bu suretle kabul edilen esasdan bir çok yerde ayrılmak, bir takım yanlışlara, şaşırtıcı neticelere düşmek zorunda kalındığı için katalogun kitap ismiyle alfabetik olarak tertip edilmesinive her iki şekilde de esas ve zaruri olması lazım gelen konu tasniifinin de endeks halinde sona ilavesini tercih etmişim. Aynı zamanda kitap ve müellif ismine göre hazırlanmış olan katalogların birbirleriyle mukayesesi için de alakalılara ve yetkililere bir imkân verilmiş olacağını düşünmüştüm.

Bu fırsattan istifade ederek, ölümlüme kadar yanımda alıkoyduğum ve başısa dahil bir kısım kitapların da kataloga alınmasını evvelce rica etmişim. Katalogun nihai şeklinde bu dileğimin nazarı itibara alınmasını tekrar rica edeceğim.

Tekrar özür diler, alaka ve himmetinize teşekkür ederken çalışmalarınızda kolaylık ve başarılar temennisiyle gayabi hürmetlerimin kabulünü rica ederim ciendim.

Seyfettin Üzege

Ek 6 devam

Istanbul _8 Temmuz 1963

T.C.Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü
Erzurum

Sayın Bay Rektör,

Kitaplarımı belli şartlar ile Üniversitenize bağışlamıştım. Bu şartların birisi de kitap ismine göre ve 28 Nisan 1961 tarihli mektubumda sözü geçen şekilde hazırlanacak alfabetik kataloğunun en geç bir buçuk sene içinde bastırılması idi. Bu şartın da diğer şartlarla beraber kabul edildiği Üniversitenin 12 Ağustos 1961 tarih 817 Ks.786/2324 sayılı yazısı ile bildirilmişti. Bu müddet 12 Nisan 1963 tarihli mektubumla da hatırlattığım vechile 30 Haziran 1963 tarihinde sona ermiştir. Fakat şart maatteessüf yerine getirilmedi. Son iki mektubuma cevap teşkil eden 21 Mayıs 1963 tarihli yazıda da katalogun altı aya kadar tamamlanacağı zannedildiğinden bahsedildi. Basılması değil hazırlanması müddetinin tahminini bile ifade etmeyen bu zannın beni hiç tatmin etmediğini ve bende o tarihe kadar katalogun hazırlanmasında henüz müsbet bir adım atılmamış olduğu kanaatini uyandırdığını arza müsadenezini rica edeceğim.

Üniversitenin bu katalog hakkındaki düşüncesini bilmiyorum. Fakat bence bir kaç cihetten çok ehemmiyeti vardır. İlk konuşma ve yazışmalardan beri her seferde tekrarlanması bunu açıkça gösterir. Evvelce olduğu kadar bugünde bu şart üzerinde ısrarla durmaktayım.

Çok iyi niyetlerle bağlanan bu işin böyle bir neticeye varması beni çok üzdü. Hatırdan bile geçirmek istemediğim bir konuda aşağıdaki satırları yazmak zorunda kaldığım için de aynı derecede üzülmekteyim.

Bilindiği gibi bu kitapların bağışı şartlı bir hibedir. Şartlı hibelere karşı tarafın mükellefiyetini yerine getirmemesi hibenin iptali hakkını verir. Takip edeceğim hareket tarzı hakkında son kararımı vermek için Üniversitenin bu hususta ne düşündüğünü kesin ve açık olarak bildirmesini rica ediyorum.

Cevabınızın geciktirilmeyeceğini ümit eder,derin saygılarımı tekrarlarım efendim.

Seyfi Özege

Seyfettin Özege Başgörmü
10. VIII. 1963
Seyfi Özege

Ek 7. Bağış şartlarının yerine getirilmediğine dair mektup (M7)

Tokantul 23 Ağustos 1963

Layen Gündüz Beyefendi,

Katalog işi ile lizzat meşgul olmak lutfunda bulunacağınız hakkındaki vadiniz bu satırlarla size rahatlığı etmek cesaretini bana verdi. Maatteessüf pek kısa görüşmemizde söylemeyi unuttuğum bazı hususlardan bahsetmek ve bazı konuştuklarımızı tekrarlamak için müsadenizi rica ederim.

Bu hususdaki düşüncelerimin ana hatları Üniversiteye yaptığım 28 Nisan 1951 tarihli mektupta vardır. Katalogün iktiva etmesi icap eden asgari bilgileri gösteren nümüneler de o yazıma iliahtır. Biri telif, biri tercüme iki kitaba ait bir örneği iktiyaten aşağıya kaydedeğim.

Burada iten de arzetmistim: İkkit diye bir kısım kitaplar ayrılmış, bunlardan sonu notkian olan mühtim bir kısmının zaten o kadar basılmış olması dolayısıyla o sekli ile kütüphane ve katalogda yer alması tabiidir. Bir kısmının son taraflarının burada kalması muhtemel olduğu gibi kitaplardan notkian kısmının veya tamamının tedariki de kalıdır. Ortadan notkianlar varsa onlar için de aynı ihtimal ve inkânlar vardır, bu kitapların isimleri ile sahife numaraları kursun kalemle not halinde bildirecekt olursa gerekini yapmaya çalışırım.

Ek 8. Katalog örneklerini içeren mektup (M8)

Sizce her hangi bir bakımdan bir malzeme yoksa katalog müsveddeleri hazırlandıktan sonra, parti gönderilmek imkân olursa tereddüdü mücip noktalar hakkında düşünülerek birlikte en kısa bir zamanda iade ederim.

Şahsi çalışmalarına ligümlü olduğu için yanımda kalıp ölümünde Üniversiteye teslim edilecek olan, başıya dahil ve katalogda yer alacak kitaplar ile son partiler gönderildikten sonra elime geçen ve sıfahen arattığım sebep ile henüz kullanmadığım kitaplara ait bibliyografik künjeleri de örnek teşkil edecek, sigden gelecek, ilk partiyi aldıktan sonra ayar şeklinde göndermeği düşünüyorum.

Bir kaç satılık da olsa cevabınızı almak beni müteşkin bırakacaktır. Teşkat ve çalışmalarınızda kolaylık ve başarılar dileyerek saygılarımla kabulünü rica ederim efendim.

Seyfettin Özege

Talimi edebiyat Mahmut Ekrem Recai zade

İstanbul Mikran matbaası 1299

397 S. 19,5 x 13,5

Angdan Kamera seyahat Maghar Jules Verne den

İstanbul Mektebi sanayi matbaası 1309

222 + 2 S. Resimli 25 x 17

Ek 8 devam

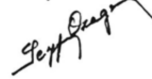
Istanbul 15 Mart 1965

Sayın Bay Okyar,

Başına geçtiğiniz müessesenin bin bir dert ve aksaklığı ile uğraşmağa başlayalı henüz çok olmadan Üniversite için belki önemsiz sayılacak derdimle - kısa bir zaman için dahi olsa - sizi meşgul ettiğimden dolayı özür dilerim. Vaktinizi israf etmemek için hemen konuya geçiyorum: Bundan dört sene evvel bir ömür boyunca topladığım ve miktarı yirmi bine yaklaşan kitaplarımı bazı şartlarla Atatürk Üniversitesine bağışlamak bedbahtlığında bulunmuştum. Üniversitenin 12 Temmuz 1961 tarih 817-786/2324 sayılı yazılarıyla kabul edildiği bildirilen şartlardan birisi; kitapların Üniversiteye gelişinden itibaren bir buçuk yıl içinde kitap ismine göre ,teksir veya bakı suretiyle, alfabetik bir kataloğunun yapılması idi. Kitaplar 1961 senesi sonlarına doğru Erzurumda Üniversitenin eline geçti. Bu hesaba göre kataloğun baskı veya teksir işinin 1963 senesi Haziran ayında tamamlanmış olması gerekiyordu. Üniversite maatteessüf teahhüdünü yerine getimedi. Çeşitli imkânsızlıklardan ve engellerden bahsedildi. Müddet evvela Ekim 1963 sonuna ve nihayet 1964 Eylülü sonuna uzatıldı. Şimdi 1965 Martının ortasında bulunuyoruz. Haziran 1964 de kitap bölümünün K harfine kadar olan kısmına, Kasım 1964 de de arada bazı noksanlarla Şa harfine kadar olan kısma ait birer nüsha gönderildi. O zamandan beri aradan dört ay geçmiş olmasına rağmen kitaplar bölümü bile tamamlanmadı. Daha geride yazmalar ve periyodikler bölümleri ve yazar endesi var .

Üniverbitenin önünde, verimli ve başarılı olmasını dilediğimiz, uzun yıllar var ; fekat benim yaşıım altmış beği buldu. Umrüm artık sene ile değil belki güne sayılıyor. Sağ iken arkasını bırakmadığım halde sonunu alamadığım bu talisiz işin ölümünden sonra akibetinin ne olabileceği düşüncesiyle bir an evvel tamamlanmasını istemekte her halde acele etmiyorum zan ederim. Şimdiye kadar ancak şahsi himmet ve gayretlerle biraz yürüeyebilen bu işde resmi son müraceatimi yapmadan evvel sizi rahatsız ettim. Bu satırlarım Atatürk üniver sitesi rektörüne değil bugün bu makamda bulunan Sayın Osman Okyara dır. Mühim megguliyetleriniz arasında biraz vakit ayırarak ilgilenmek imkânını bulursanız çok müteşekkîr kalırım. Müsbet veya menfi bir iki kelime ile cevap lutf etmenizi bilhassa rica eder, tekrar özür dileyerek derin saygılarımı sunarım efendim.

Seyfettin Üzege

Seyfettin Üzege
Binaemini sokağı No. 5
Fatih - İstanbul

Ek 9. Prof. Dr. Osman Okyar'a gönderilen mektup (M25)

İstanbul 11 Haziran 1936

Bek Sayın Osman Olçay,

8/4/1936 günlü mektubuma cevap olan Rektörlükten 23 Mayıs tarihli yazısını aldım. Memleketimizde idari mekanizminin zihniyet ve bütün özelliklerini taşıyan ve çok siyasi bir hüviyete yazılmış olan bu yazıdan anlaşılabildiği; uzatmalarla beraber en geç 1936 tarihinde bitirilmiş olması gereken hususların henüz yapılmadığı ve yakın bir gelecekte yapılacağı söylenmiş ve tabii çok uzatılm. (Makul isteklerden) baki edilmesi bu hususta arttırıldı. Son olarak 21 Mayıs 1936 da teslim ettiğim on iki ve göndermek üzere hazırladığımı bildirdiğim on sandık kitaba ait isteklerim hakkında daha ağırlıkla maruzette bulunacağım. Onun haricinde olarak şimdiye kadar Üniversiteden anlaşma şartlarının yerine getirilmesinden başka bir istekte bulunmadım. Anlaşma hükümlerinden başka bir şey istemediğime göre sayet bu şartlar makul değilse bunun o zaman değiştirilmesi ve makul olmayan teklifin kabul edilmemesi gerekirdi. Şartlar kabul edilmiş anlaşmaya varıldıktan sonra bunların makul ve gayri makul diye bir ayrımına tabii tutulması ve gayri makul talebimizle bir kısmının yerine getirilmesinin hukukî kaide ve anlayışına uyar ve node hukukî ve kanunî anlayışla ilgili hareketi geçmesine mani olur. Anlaşmaya göre endeksiyle beraber Haziran 1936 da teksiri bitmiş olması gereken kataloğın 1935 Benesi martında hazır olduğu bir soneden fazla bir zaman geçmiş olmasına rağmen endeks kısmı henüz teksir değil hazırlanmadı. Binaen aleyh anlaşma şartı yerine getirilmedi ve başta da tekmillî etmedi.

Evveldi isteklerim hakkındaki durumu bu şekilde belirttikten sonra müsaadenizle 8 Nisan 1936 tarihli yazımda sözünü geçen ve sonradan gönderilen ve gönderilecek olan cem'an yirmi iki sandık kitap için evveldi şekilde bir ek kataloğun hazırlanmasına dair ikinci kısım isteğime geçiyorum: Şen bu partileri evveldi kısmın devamı şeklinde düğünmüş ve aynı hükümlere tabii olduğu mutalacasında bulunmuşum. Yanılmış olabilirim, o hatanın neticesine de katlanıram. Bu şekilde göre arada bir anlaşma olmadan yanlışlıkla gönderilmiş bulunan ve henüz açılmamış bile olduğunu kuvvetle tahmin ettiğim on iki sandığın şimdi buldukları yere getirilmesi için Üniversiteye yapılması olan masrafları Öder Ve Üniversiteye hiç bir külfeti mucip olmayacak bir şekilde buldukları yerden aldırım. Tabii bu suretle henüz burada bulunan sandıkların da alınmasına lüzum kalmaz, Üniversite de ek bir dersten kurtulur. Sayet bu partilerin evveldilerin devamı olduğu Üniversiteye kabul edilirse mevcut hükümler bu partiler hakkında da tatbik edilirse bu suretlekt yazı ile bana bildirilir.

Mümmelere gönderilmek lutfunda bulunulan ve yapılmakta olduğu bildirilen işlerin hiç olmazsa bir serisinin teksir edilmiş olan kataloğun hazırlanmasına esas olmak üzere, çoktan yapılmış olduğu kanaatinde idim. Henüz hazırlanmakta olduğunu öğrenerek hayal kırıklığına uğradım.

Binaen bunlarca bir üniversite kütüphanesi düğünlebilir mi? Şunu da ilave etmek isterimki yapılmakta olan ve yeni imkânlar hasıl olursa yapılacak bildirilen hususların tahakkuku her hangi bir vatandaş şairiyatıyla beni neşanın edeceğe de anlaşmaz hükümleri ile direkt bir münaşebetini kavrayamadım.

Ek 10. Kataloğun öneminin vurgulandığı mektup (M30)

Usulen imzanızı taşımakla beraber şahsi düşüncelerinizi aks ettirdiğine inanmak istemediğim Üniversitemin 08 Mayıs 1966 tarihli yazısına resmi bir cevap yazmadan evvel tamamen hususi mahiyette ve şahsınıza hitap eden bu satırlarımla bu husustaki şahsi nokta-i nazarınızı öğrenmek istedim. Bilmen bir kaç satırla olsun cevap vermek zahmetine değer görülecektir?

Her halde sizi meşgul ve rahatsız ettiğimden dolayı özür diler, üstün saygılarımla kabulünü rica ederim efendim.

Seyfettin Üzege

Seyfettin Üzege
Binaemini sokağı No. 5
Fatih - İstanbul

Ek 10 devam

Istanbul 20 Aralık 1970

Sayın Kemal Bıykoğlu,

Üniversitenin imzanızı taşıyan 15 Aralık 1970 tarih ve 6452 Sayılı mektubunu saygı ile aldım. Söz konusu başış kitaplar içinde Üniversiteye yazdığım mektuplara aldığım cevaplar beni olaylardan daha fazla üzdüğü için bu hususta Üniversiteye yazı yazmayı düşünmüyorum. Bu mektubum Rektörlüğe değil bu makama geldikten sonra muhtelif vesilelerle şahsıma iltifatlarına esirgemek nezaketinde bulunan Sayın Kemal Bıykoğluna hitap etmektedir.

Bildiğiniz uzun ve üzücü dava sonunda almış olduğum kesinleşmiş ilama son bir tecrübeye bulunmak fikriyle icraya koymamaıştım. Araya tatil ayları girdi. Bu vesile ile Istanbula gelmiş olan Öğretim Üyelerinden bazı zevat ile bu meyanda Sayın Fahrettin Kırzıoğlu ile hasbîhâlde bulunurken bütün geçmişlere rağmen eğer Üniversite 28 Şubat 1967 tarihli ihtarnamede sözü geçen şartları yerine getirirse ilaman icraya konmasından vaz geçeceğimi ve evvelce başışın devamı olarak teslim hazır olduğumu bildirdiğim ve bugün sayısı yirmi beş sandığa yükselen kitapları da vereceğimi söylemişim. Üniversitenin mektubunda bu hususa hiç temas edilmemekte dir. Bunlara şöyle hulasa edebiliriz :

1 - İlk dört ciltlik kataloğda yazılmış kitaplardan sonra verdiğim ve şimdi vereceğim kitaplar ilk başışın devamıdır ve aynı şartlara tabidir.

2 - bu sebeple bunlar için 28 Nisan 1961 tarihli mektubumda yazdığım şekilde tek bir ek kataloğ en geç 1971 Senesi sonuna kadar yapılarak teksir ve yüz nüshası bana verilecektir.

3 - Asıl ve ek kataloğa ait aşari usule göre (Dewey onlu sistemi) bir endeks yapılacaktır.

4 - Yukarıdaki üç maddede ki şartların kabul edildiği ve yerine getirileceği Üniversite tarafından bana yazı ile teyit edilecektir.

Netice olarak zati alinizden ricam yukarıki hususları şahsan ve Üniversiteye uygun buluyorsanız gereğinin yapılmasının sağlanması ve bu mektubuma müsbet veya menfi iki satırlık bir cevabın lutf edilmesidir.

Müsbet bir sonuca varıldığı takdirde dördüncü maddede sözü geçen yazıyı alır almaz yirmi beş sandığıda hemen Üniversiteye teslim edeceğim. Bu teslim ve aldırma işi için de buraya kadar bir nemur göndermek külfetine lüzum yoktur. Son parti de olduğu gibi bir nakliye anbara ile veya Devlet demir yollarıyla anlaşarak bu hususun temini mümkündür, kitapların anbaraja zaten yapılmıştır.

Bir çok önemli megguliyetleriniz arasında bu satırlarla sizi işgal ettiğim için özür diler saygılarının kabulünü rica ederim efendim..

Marmara Üniversitesi

Edebiyat Bölümü

No: 11765

Tarih: 1970

No: 28.12.70

No: KB

Seyfettin Özege

Ek 11. Prof. Dr. Kemal Bıykoğlu'na gönderilen mektup (M40)